

TÜRKİYE'DE TARİH FELSEFESİ ÇALIŞMALARI BİBLİYOGRAFYASI*

*Hasan KARAKUZU***

*Erhan ACAR****

ÖZET

Tarih felsefesi, tarih ve felsefe arasındaki ilişkinin ve tarihin sorgulanması sonucu ortaya çıkmış bir tarih disiplini. Bu disiplinin doğduğu yer olarak Eski Yunandaki felsefi hareketler gösterilmiş olmasına rağmen o dönemdeki tarih felsefesi, daha çok *tarih teolojisi* olarak gelişmiştir. Tarih felsefesi bugünkü anlamda gerçek kimliğini Müslüman ilim adamı İbn Haldun ile kazanmıştır. İbn Haldun ile başlayan tarih felsefesi, Avrupa'da Rönesans ve Reform hareketleri ile birlikte kilisenin ilim ve bilimler üzerindeki etkinliğinin kırılmasıyla daha da gelişmiştir. İtalyan düşünür Vico'nun felsefeye tarihsellik kavramını sokmasıyla birlikte tarih-felsefe arasındaki ilişki güçlenerek devam etmiştir. Bu ilişki Hegel, Rothacker, Heidegger gibi düşünürler sayesinde günümüzdeki konumuna ulaşmıştır. Tarih felsefesi Avrupa'da bu şekilde gelişirken Türkiye'de ise Ahmet Vefik Paşa'nın Darülfunun'un açılışında ilk tarih felsefesi dersini vermesiyle başlamıştır. Bu süreç Cumhuriyet döneminde Doğan Özlem, Mehmed Niyazi, Hilmi Ziya Ülken, Kubilay Aysevener, Ayhan Bıçak'ın çalışmalarıyla ilerleme kaydetmiştir.

Tarih felsefesi alanında detaylı bir bibliyografya çalışmasının yapılmamış olması çalışmamızın fikri temelini oluşturmaktadır. Çalışmada tarih felsefesi alanında yayınlanmış Türkçe kitap, makale-bildiri ve tez çalışmaları kapsamlı bir bibliyografya çıkarılmıştır. Tarih yazımı, tarih eğitimi, tarihçilik, tarih yazıcılığı, tarih metodolojisi, tarih düşüncesi çalışmaları bu bibliyografyanın dışında tutulmuştur. Bulunan kitap, makale-bildiri ve tezler ayrı başlıklar altında verilmiştir. Çalışmada tarama modeli benimsenmiş, konu ile ilgili makaleler için Türkiye makaleler bibliyografyası, Türkiye'deki üniversitelerin sosyal bilimler(tarih, felsefe, eğitim) dergileri gözden geçirilmiş, lisansüstü eğitimde yapılmış tezler için YÖK'ün tezler kısmına, tetkik eserler için ise bu alanda çalışma yapmış kişilerin eserlerinden faydalanma yoluna gidilmiştir. Ayrıca çalışma çerçevesinde süreli yayınlar ve inceleme eserler için Türkiye'deki üniversite ve devlet kütüphanelerinin (İSAM,

*Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

** Okt. Bülent Ecevit Üniversitesi/ZMYO, El-mek: hasan_karakuzu@hotmail.com

*** Arş. Gör. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Terzioğlu Yerleşkesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, El-mek: erhanacar@comu.edu.tr

Milli Kütüphane, Beyazıt) online veri tabanları da gözden geçirilmiştir. Yapılan bu detaylı taramanın neticesinde 434 adet çalışmanın var olduğu tespit edilmiştir. Tarih felsefesi alanında akademisyen ve araştırmacıların 1980 yılından sonra yaptıkları yayınlarda büyük bir artış olduğunun görülmesi, ciddi bir birikim ve ilerlemenin olduğunu göstermektedir.

Tarih felsefesi adıyla herhangi bir bibliyografya çalışması yoktur. Ancak Funda Alaslan ve Ahmet Şimşek'in "*Tarih Yazımı, Metodolojisi ve Felsefesi İle ilgili Türkçe Eserler Bibliyografyası(2013)*" adlı çalışması vardır. Bu çalışmada tarih felsefesi ilgili kaynakların azlığı dikkatimizi çekmiştir. Ancak çalışma bizi araştırma yapmaya teşvik ederek yol gösterici olmuştur. Temel amacımız yapılmış olan çalışmaları bir çatı altında toplayarak tarih felsefesi alanında çalışma yapan ve yapacak olan araştırmacılara katkıda bulunmaktır. Bibliyografya çalışmamız şu ana kadar bu alandaki en kapsamlı çalışma olup bir deneme mahiyetini taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tarih Felsefesi, Türkiye, İbn Haldun, Avrupa.

BIBLIOGRAPHY OF STUDIES ON HISTORY PHILOSOPHY IN TURKEY

STURUCTURED ABSTRACT

The history philosophy is a history discipline which occurred as a result of questioning the relation between the history and philosophy and the history. Despite of it was stated that this discipline was derived from the philosophic movements in the Ancient Greek, the history philosophy in that period was mostly developed as the history theology. The history philosophy was gained its real identity through the Muslim scientist, Ibn Haldun in the today's meaning. The history phiolosphy, began with Ibn Haldun, developed more upon losing of impact of church on the science and knowledge through the Renaissance and Reform Movements throughout Europe. As the Italian philosopher, Vico, introduced the historicity concept to the philosophy, the relation between the history and philosophy continued getting stronger. Thanks to the philosophers such as Hegel, Rothacker, Heidegger, this relation has reached to the today's level. As the history philosophy was developing as such in Europe, it began upon the first lecture on history philosophy was given by Ahmet Vefik Pasha in the Ottoman University in Turkey. This process progressed through the works of Doğan Özlem, Mehmed Niyazi, Hilmi Ziya Ülken, Kubilay Aysevener, Ayhan Bıçak during the Republic period.

Our study's main idea is that there is not any detailed bibliography work on history philosophy. The comprehensive bibliography of book, essay-notice and dissertation works that are published in Turkish on history philosophy was prepared in the study. The works on historiography, history education, historiographing, history methodology, history thinking were excluded from this bibliography. The found books, essays-notices and dissertations were given under the individual headings. The scanning model was adopted

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/5 Spring 2015

in the study; Turkish bibliography of essays for the essays related to the subject, the social sciences (history, philosophy, education) journals of the universities in Turkey were revised, and the dissertation section of YÖK was searched for the graduate dissertations and the works of individuals, who worked in this field, were studied for the examined works. In addition, the online databases of university and state libraries (İSAM, National Library, Beyazıt) in Turkey were also revised for the periodicals and reviews based on the study. As a result of this detailed search, it was found that there were 434 works. Since there is a significant increasing in the publications on history philosophy by the academicians and researchers after 1980, it means that there is a significant knowledge and progression.

There is not any work under the heading of history philosophy. However, Funda Alaslan and Ahmet Şimşek have a work titled “*Bibliography of Works related to Historiography, Methodology and Philosophy in Turkish (2013)*”. In this work, rarity of resources related to the history philosophy attracted our attention. However, the work led us to do research and was a guide. Our principle purpose is to collect the works under one roof and to contribute to the researchers who work or will work on the history philosophy. Our bibliography work is the most comprehensive work until now and is a trial work.

Key Words: History Philosophy, Turkey, Ibn Haldun, Europe.

Giriş

Tarih felsefesinin ilk filizleri, tarih ve felsefe arasında tarihin sorgulanması şeklinde ilkçağda başlamıştır. Tarih ve felsefenin nasıl birbirlerinin alanına girdiği ve birbirlerini etkiledikleri konusu tarih felsefesi disiplinin temel sorusunu oluşturur. Bu soru çerçevesinde felsefe bir sorgulama etkinliği iken, tarih ise geçmişte yaşanmış olayları inceleyen bir alandır. Tarihte olmuş bitmiş olayların bilgisi, geçmişte bırakılan bilgilerin değerlendirilmesi neticesinde olanaklı hale gelir. Bir tarihçi, bu bilgilerden yola çıkarak var olan şeylerin nasıl o hale geldiklerini araştırır ve böylece tarih, felsefenin konusu haline gelir (Aysevener, 2003, s. 9-10). Diğer taraftan bakıldığında felsefe de tarihin alanına girer. Bu şekilde etkileşim halinde olan tarih ve felsefenin birbirlerinden ayrılmaz birer parça olduğunu R.G. Collingwood şu cümleler ile izah eder: “*Tarih oldukça karmaşık yapıdaki felsefi önkabulleri olmaksızın ilerleyemez. O kanıtlara dayanır, bu nedenle, kanıtın bir değerinin olması için epistemolojik varsayımlar üretir, anlamları ahlaksal düşüncelerle karışmış olan terimlerdeki tarihsel özellikteki eylemleri betimler; olayların olanaklı olup olmadıklarını saptar, bu ise ancak bazı genel metafiziksel sonuçların değeri anlaşılabilir. Aynı biçimde, felsefe de tarih olmaksızın olanaksızdır; her kuram olgular üzerine bir kuram olmalıdır, eper olgular yoksa, kurma olamayacaktır.*” (Aysevener, 2001, s. 34) Bu ifadelerden de anlaşıldığı üzere tarih ve felsefe adeta birbirlerine bir ip ile bağlanmış ve birbirlerinden ayrılmaz iki alandır.

Tarih ve felsefenin karşılıklı münasebeti neticesinde yeni disiplin olarak tarih felsefesi ortaya çıkmıştır. Bu disiplini kısaca tanımlamak gerekirse tarih felsefesi, insan cemiyetlerinin değişmesini ve tekâmülünü idare eden umumi kanunların araştırılması veya bu evrimin manası üzerine nispi düşünceler ileri sürerek izah edilmesidir (Öztürk, 2010, s. 24). Tarih felsefesinin temel amacı ise, geçmişte neler olup bittiğini araştırmak yerine olayları sorgulayarak nedenlerini araştırmaktır. Bunu yaparken sorular sorar ve bu durum bir soru sorma etkinliğine dönüşür ve olayların arkasındaki gerçekler anlaşılmaya çalışılır. Örnek vermek gerekirse; “*Türkler değişik*

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/5 Spring 2015

coğrafyalarda yaşamalarına rağmen Çinliler neden hep aynı coğrafyada yaşamaya devam ettiler, Osmanlılar çok uluslu devleti kurmalarına rağmen neden Prusyalılar kuramadı?” gibi değişik sorular sorulabilir (Niyazi, 2008, s. 74). Bu soruları sorarken tarih felsefecilerine düşen görev; tarihi olayları değil, tarihi olaylarda güdülen gayeyi, yürünen yolu ve bu yoldaki aşamaları irdelemektir (Çalen, 2013, s. 127).

Tarih felsefesi Batı’da Augustinus ile birlikte tarih teolojisi şeklinde başlamıştır (Özlem, 2010, s. 62). Tarihin bir varlık alanı olarak ne olduğunu sorgulama çabası ise ilk kez Bacon’la birlikte ortaya çıkmıştır (Aysevener, 2001, s. 10). Batılı düşünürlerin katkılarıyla gelişen bu disiplin Doğuda ise Müslüman bilim adamı İbn Haldun’un tarih felsefesini konu olarak ele almasıyla farklı bir boyut kazanmıştır (Kanat, 2010, s. 49). İbn Haldun¹, Tarih felsefesi konusunda, “*Tarih felsefesi bağımsız bir bilimdir, çünkü özel bir konusu vardır; toplumsal yaşam ve insan toplumu... Kendi başına ortaya çıkan yeni bir bilimdir. Ve ben bu konuya ilişkin herhangi bir şey söylemiş bulunan tek bir kişi bilmiyorum.*” (Batseva, s. 47) demek suretiyle bu disiplinin çok yeni ve bakir bir alan olduğunu, o güne kadar bu disiplinle ilgili ortaya pek bir şey konulmadığını ifade etmiştir. Bu sözlerden de anlaşıldığı üzere İbn Haldun gerçek anlamda tarih felsefesinin kurucusudur. Aynı zamanda dünyada ilk defa tarihi sistematik bir tarzda tahlil etmeyi öneren insan olması bakımından da ayrı bir öneme sahiptir (Özdemir, 2013, s. 419).

İbn Haldun tarih felsefesinin öncüsü olmasına rağmen bu disiplinin adını ilk defa J.Bodin “*philosophistorici*” olarak kullanmıştır. Ancak, Bodin adı geçen disiplini tarih felsefesi anlamında değil de “*olup bitenleri anlama ve anlatmada bir bakış*” olarak ele almıştır. Tarih felsefesi tabirini yazın anlamında kullanan ilk kişi ise Voltaire’dir. Voltaire bu konudaki görüşlerini “*Genel Tarih ve Ulusların Ruhu ve Gelenekleri Üzerine Deneme*” ve “*Tarih Felsefesi*” kitaplarında toplamıştır. Voltaire, tarihte olup bitenleri kilise mensupları gibi değil de “*olayları akılla, milletlerin durumuyla*” açıklayarak izah etmiştir (Niyazi, 2013). Tarih felsefesinin ayrı bir disiplin olarak gelişim göstermesi ise Herder ile başlamış, Hegel ile devam etmiştir. Bu süreçte bir bütün olarak tarihin seyriyle ilgili kavrayış ve bilinç kazandırmak tarih felsefesinin temel amacı olmuştur. (Kanat, 2010, s. 49).

Tarih felsefesi, Avrupalı düşünürler tarafından geliştirilirken Türkiye’de de modern tarihçiliğin benimsenmesi ile tarih alanında da değişiklikler meydana gelmiştir. İdeolojik olarak ulusçuluğun ön plana çıkmasıyla tarih düşüncesinde değişik görüşler ortaya çıkmış, “*ulusçu tarihçilik*” anlayışı çerçevesinde yeni bir düşünce akımı yaygınlaşmıştır (Tekeli, 2011, s. 135). Bu değişiklikler sadece metot olarak modern bir tarih usulünün benimsenmesi değil, aynı zamanda Osmanlı tarih düşüncesinden Türk ulus tarihi düşüncesine geçilmesi şeklinde olmuştur (Şimşek, 2012, s. 85). Bu düşünce değişimi Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşuyla birlikte Osmanlı Devleti’nden tamamen farklı olarak ulusçu tarih düşüncesi gereği “*Türk Tarih Tezi*”nin benimsenmesi şeklinde tezahür etmiştir. Bu tez 1931’de uygulamaya konulmuş ve bir takım değişikliklere uğramasına rağmen sürdürülmüştür (Yılmaz, 2010, s. 878-879). Tarih düşüncesinde değişiklik olurken, tarih felsefesi de üniversitelerde verilmeye devam ettirilmiştir. Ancak, tarih üzerine kuramlar ve tam anlamıyla kendimize özgü bir tarih felsefesi alanı oluşturmakta yetersiz kalınmıştır. Bu durumu bertaraf etmek için tarih felsefesi üzerine çalışma yapanlara önemli görevler düşmektedir. Bu görevler arasında Türk toplumunu bir arada tutan dil, kültür ve tarih bağlarını felsefi bir çerçeveye oturtarak geliştirmeleri (Şevki, 2006, s. 398) ve Türkiye’yi milletler arasında ön plana çıkaracak zihni yapının nasıl bir özellik taşıması gerektiği tespit edilerek, bu zihni yapıya ulaşması için yol haritası belirlemek olduğu sayılabilir (Niyazi, 2013).

¹ XIV. Yüzyılda yaşamış çok yönlü bir düşünür olarak kelim, tasavvuf, hadis, tefsir, fıkıh, İslam felsefesi alanlarının yanı sıra sosyoloji, siyaset ve tarih felsefesi alanlarında da görüşler ileri sürmüştür (Saritaş, 2014, s. 733).

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/5 Spring 2015

Yapılan tarama sonucunda bulunan kitap, makale-bildiri ve tezler ayrı ayrı başlıklar halinde verilmiştir.

A. Kitaplar

- Ahmet Vefik Paşa, *Hikmet-i Tarih*, Çizgi Kitabevi, Konya 2013.
- AKKAYA, M. Şükrü, *Ankara Tarih-Dil-Coğrafya Fakültesi Tarih Metodu ve Felsefesi Notları: Tarih İlminin Tarihi*, Ulus Basımevi, Ankara 1938.
- AKKAYA, M. Şükrü, *Tarih İlminin Tarihi 1.Kısım*, Ulus Basımevi, Ankara 1938.
- AKKAYA, M. Şükrü, *Tarih İlminin Tarihi 2.Kısım*, Ulus Basımevi, Ankara 1938.
- AKSU, Şener, *Hegel ve Tarih Felsefesi*, Anı Yayıncılık, Ankara 2006.
- ALTHUSSER, Louis, *Montesquieu Siyaset ve Tarih*, İthaki Yayınları, İstanbul 2005.
- ANĞ, Tüten, *Felsefe, Eğitim, Tarih ve İnsan Üzerine Düşünceler*, Toroslu Kitaplığı, İstanbul 2006.
- ARKOUN, Muhammed, *Tarih Felsefesi ve Siyaset Konuşmaları*, Vadi Yayınları, Ankara 2000.
- ARNHART, Larry, *Siyasi Düşünce Tarihi: Plato’dan Rawls’a*, (çev. Ahmet Kemal Bayram), Adres Yayınları, Ankara 2011.
- ARSLAN, Ahmet, *İbn Haldun*, Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2009.
- ATASAY, Fahri, *Sorokin’in Tarih ve Toplum Felsefesi*, Seba Yayınları, Ankara 1997.
- ATEŞOĞLU, G., *Tarih Felsefesi Seçme Metinler: Herder-Kant-Fichte-Turkish Schelling-Hegel-Schopenhaur*, Doğu-Batı, Ankara 2006.
- AWERNER, Ernst, *Tarih Ütopya İsyan Şeyh Bedreddin*, Su Yayınları, İstanbul 2007.
- AYSEVENER, Kubilay, *Collingwood’un Tarih Felsefesi*, 1. Baskı, İmge Kitabevi, Ankara 2001.
- AYSEVENER, Kubilay, *Tarih Felsefesi*, Say Yayınları, İstanbul 2015.
- BADOUI, Alain, *Tarihin Uyanışı*, (çev. Murat Erşen), Monokl Yayınları, İstanbul 2011.
- BAKAR, Osman, *İslam Bilim Tarihi ve Felsefesi*, (çev. Işık Yanar), İnsan Yayınları, İstanbul 2012.
- BEER, Max, *Hegel Felsefesi ve Marx’ın Tarih Anlayışı*, (çev. F. Sabit), Öncü Kitabevi, İstanbul 1969.
- BELİNSKİY, Vissarion Grigoryeviç, *Gogol’e Mektup: Edebiyat, Sanat, Kültür, Tarih, Felsefe Üzerine Yazılardan Seçmeler*, (çev. Mazlum Beyhan), Ahan Matbaası, İstanbul 2004.
- BENJAMİN, W., *Tarih Felsefesi Üzerine Tezler*, (çev. N. Gürbilek), Metis Yayınları, İstanbul 1986.
- BERNHEİM, E., *Tarih İlmine Giriş, Tarih Metodu ve Felsefesi*, (çev. M. Şükrü Akkaya), Kültür Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1936.
- BIÇAK, Ayhan, *Tarih Bilimi: Aristoteles’te Tarihin Temellendirilmesi*, Çantay Kitabevi, İstanbul 1999.
- BIÇAK, Ayhan, *Tarih Düşüncesi I: Tarih Düşüncesinin Oluşumu*, Dergah Yayınları, İstanbul 2004.
- BIÇAK, Ayhan, *Tarih Düşüncesi II: Felsefe ve Tarih*, Dergah Yayınları, İstanbul 2004.
- BIÇAK, Ayhan, *Tarih Düşüncesi III: Tarih Felsefesinin Oluşumu*, Dergâh Yayınları, İstanbul 2004.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/5 Spring 2015

- BOLAY, Süleyman Hayri, “Filozofların Tarih Görüşleri”, *Tarih Metodolojisi ve Türk Tarihinin Meseleleri Kollokyumu*, Fırat Üniversitesi Yayınları, Elazığ 1990.
- BROOKS, Mick, *Tarihsel Materyalizm ve Diyalektik Materyalizm*, Arya Yayıncılık, İstanbul 2012.
- BUCK-MORS, Susan, *Hegel, Haiti ve Evrensel Tarih*, (çev. Erkan Ünal), Yay. Haz; Tuncay Birkan-Özge Çelik, Metis Yayınları, İstanbul 2011.
- BULAÇ, Ali, *Toplum ve Gelenek*, İz yayıncılık, İstanbul 2012.
- CARR, Edward Hallett, *Tarih Nedir?*, (çev. Misket Gizem Gürtürk), 12. Baskı, İletişim Yayınları, İstanbul 2009.
- CASİM, Sultan, *İslam Toplumunun Yeniden Doğuşu -3-: Tarih Felsefesi Stratejik Tarih Yorumu*, (çev. Abdurrahim Şen), Mana Yayınları, İstanbul 2012.
- CASSIER, Ernst, *Kant'ın Yaşamı ve Öğretisi*, (çev. Doğan Özlem), İnkılap Kitabevi, İstanbul 1996.
- CİHAN, Mustafa, *Jose Ortega Y Gasset'de İnsan ve Tarih Felsefesi*, Çizgi Kitabevi, Konya 2010.
- COHEN, Gerald Allan, *Karl Marx'ın Tarih Teorisi: Savunma*, (çev. Ahmet Fethi), Toplumsal Dönüşüm Yayınları, İstanbul 1998.
- COLLINGWOOD, R.G, *Tarih Felsefesi Üzerine Denemeler*, (çev. Erol Özvar), Ayışığı Kitapları, İstanbul 2000.
- COLLINGWOOD, R.G., *Tarihin İlkeleri ve Tarih Felsefesi Üstüne Başka Yazılar*, (çev. Ahmet Hamdi Ayadoğan), 1.Baskı, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2005.
- COLLINGWOOD, R.G., *Tarih Tasarımı*, (çev. Kuruluş Dinçer), Ara Yayıncılık, İstanbul 1990.
- ÇALEN, Mehmet Kaan, *II. Meşrutiyet Döneminde Tarih Düşüncesi*, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2013.
- ÇEVİK, Mustafa, *Tarih Felsefesi*, Anı Yayıncılık, Ankara 2014.
- ÇOTUKÖKEN, B., *Tarih Felsefesi Üzerine*, Cumhuriyet Dergisi Kitap Eki, 2010.
- ÇUBUKÇU, İbrahim Agah, *Türk Düşüncesinde Felsefi Hareketler*, TTK Yayınları, Ankara 1991.
- DALKIRAN, Sayın, *İbn Kemal ve Düşünce Tarihimiz*, Osmanlı Araştırmaları Vakfı, İstanbul 1997.
- DAYANIR, Yahya, *İbn Haldun'un Tarih ve Devlet Felsefesi*, 1973.
- DE LANDA, Manuel, *Çizgisel Olmayan Tarih: Bin yılın Öyküsü*, (çev. Ebru Kılıç), Metis Yayınları, İstanbul 2006.
- DİAKONOFF, İgor Mihailoviç, *Tarihin Yörüngeleri*, (çev. Mete Tunçay), İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2004.
- DİEMER, *Günümüzde Felsefe Disiplinleri*, (çev. Doğan Özlem), Ara Yayıncılık, İstanbul 1990.
- E. BERNHEİM, *Tarih İlmine Giriş: Tarih Metodu ve Felsefesi*, (çev. M. Şükrü Akkaya), Kültür Bakanlığı, Ankara 1936.
- ERTEN, Cihat, *Hegel'in Tarih Felsefesinde Temel Kavramlar*, 1979.
- ERTEZİ, Gönül, *Hegel'de Diyalektik Kavramı ve Tarih Felsefesi*, 1982.
- EVANS, *Tarihin Savunucusu*, (çev. Uygur Kocabaşoğlu), İmge Kitabevi, Ankara 1999.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/5 Spring 2015

- FETSEHER, I., *Tarih Felsefesi*, (çev. Doğan Özlem), İnkılâp Yayınları, İstanbul 1990.
- FINDIKOĞLU, Fahri, *İbn Haldun’da Tarih Telakkisi ve Metod Nazariyesi*, İstanbul 1951.
- FUKUYAMA, Francis, *Tarihin Sonu ve Son İnsan*, (çev. Zülfü Dicleli), Profil Yayıncılık, İstanbul 2011.
- GADAMER, H.G, “*Dilthey’in Tarihselciliğin Güçlüklerinde Dolanışı*” *Hermeneutik Üzerine Yazılar*, (çev. Doğan Özlem), Ankara 1995.
- GİLDERHUS, Mark. T., *Tarih ve Tarihçiler*, (çev. Emine Sonnur Özcan), Birleşik Yayınevi, Ankara 2011.
- GÖKBERK, Macit, *Kant ile Herder’in Tarih Anlayışları*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayını, İstanbul 1948.
- GÜLFİDAN, Kemal, *Nietzsche’nin Tarih Felsefesi*, 1970.
- HALKİN, E.L., *Tarih Tenkidinin Unsurları*, (çev. Bahaeddin Yediyıldız), Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1989.
- HAMİDİ, A.Hamid, *Friedrich Nietzsche’nin Yaşama ve Tarih Felsefesi*, 1973.
- HANİOĞLU, M. Şükrü, *Osmanlı’dan Cumhuriyet’e Zihniyet, Siyaset ve Tarih*, Bağlam Yayıncılık, İstanbul 2006.
- HEGEL, G. W. F., *Tarih Felsefesi 1*, İdea Yayınevi, İstanbul 2011.
- HEGEL, G. W. F., *Tarih Felsefesi 2*, İdea Yayınevi, İstanbul 2011.
- HEGEL, G. W.F., *Tarih Felsefesi 3*, İdea Yayınevi, İstanbul 2011.
- HEGEL, G. W.F., *Tarih Felsefesi 4*, İdea Yayınevi, İstanbul 2011.
- HEGEL, G. W. F., *Tarih Felsefesi*, (çev. Aziz Yardımlı), İdea Yayınevi, İstanbul 2006.
- HEGEL, G.W.F., *Tarihte Akıl*, (çev. Önay Sözer), Kabalcı Yayıncılık, İstanbul 2003.
- HEİMSOETH, Heinz, *Kant’ın Felsefesi*, (çev. Takiyettin Mengüşoğlu), Doğu-Batı, Ankara 2007.
- HERDER, Johann Gottfried Von, *Tarih Felsefesi: Seçme Metinler*, Haz. Doğan Özlem, Güçlü Ateşoğlu, Doğu Batı Yayınları, Ankara 2006.
- HOBBSAWM, E., *Tarih Üzerine*, (çev.O.Akınhay), Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara 1999.
- İbn Haldun, *Mukaddime*, Hazırlayan: Süleyman Uludağ, Dergah Yayınları, Cilt: 1-2, İstanbul 2005.
- İslam Felsefesi: Tarih ve Problemler*, Editör; M. Cüneyt Kaya, İSAM Yayınları, İstanbul 2013.
- JOSE, Ortega Y Gasset, *Sistem Olarak Tarih*, (çev. Neyyire Gül Işık), Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul 2011.
- JUNG, Werner, *Georg Simmel: Yaşamı, Sosyolojisi, Felsefesi*, (çev. Doğan Özlem), Anahtar Kitapları, İstanbul 2011.
- KARAKAYA, Ayşe Okumuş, R.G. Collingwood’un *Tarih Felsefesi*, 2004.
- KARAYILAN, Necati, *Hegel’in Tarih Felsefesi*, (y.y), 1977.
- KAYNARDAĞ, A., “Macit Gökberk’le Felsefe, Tarih, Dil ve Atatürk Devrimleri Konusunda Söyleşi”, *Felsefecilerle Söyleşiler İçinde*, Elif Yayınları, İstanbul 1986.
- KESSLER, Gerhard, *Tarih Felsefesi Meseleleri*, Ülkü Basımevi, İstanbul 1939.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/5 Spring 2015

- KHELLA, Karam, *Tarihin Yeniden Keşfi*, (çev. İsmail Kaygusuz), Su Yayınları, İstanbul 2005.
- KILIÇ, Seda, “Tarih Felsefesi Açısından Kıssalar”, I. Kur’ân Sempozyumu Tebliğleri, 1. Baskı, Bilgi Vakfı Yayınları, Ankara 1994.
- KOÇ, Ahmet, *Tarih Felsefesi*, Hira Yayınları, 1996.
- KORLAELÇİ, Murtaza, *Pozitivizmin Türkiye’ye Girişi ve İlk Etkileri*, İnsan Yayınları, İstanbul 1986.
- KOVEL, Joel, *Tarih ve Tin: Özgürleşme Felsefesi Üzerine Bir İnceleme*, (çev. H. Pekinel), Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2000.
- KÖSEOĞLU, Nevzat, *Türk Dünyası Tarihi ve Türk Medeniyeti Üzerine Düşünceler*, Ötüken Neşriyat, İstanbul 1990.
- KUTUB, Seyyid, *Tarihte Düşünce ve Metod*, Düşünce Yayınları, İstanbul 1980.
- LACOSTE, Yves, *İbn Haldun: Üçüncü Dünyanın Geçmiş Tarih Biliminin Doğuşu*, Sosyalist Yayınları, İstanbul 1993.
- LAKHASSİ, Abdurrahman, “İbn Haldun”, (çev. Şamil Öçal), Hasan Tuncay Başoğlu, *İslam Felsefesi Tarihi İçinde*, Cilt:1, Açılım Kitap, İstanbul 2007.
- LANGLOİS, Ch. V., Ch. Seignobos, *Tarih Tetkiklerine Giriş*, (çev. Galip Ataç), TTK Yayınları, Ankara 2010.
- LAROUİ, Abdullah., *Tarihselcilik ve Gelenek*, (çev. Hasan Bacanlı), Vadi Yayınları, Ankara 1993.
- LARRAİN, Jorge, *Tarihsel Materyalizmi Yeniden Yapılandırmak*, Toplumsal Dönüşüm Yayınları, İstanbul 1998.
- LE BON, Gustave, *Bir Tarih Felsefesinin İlmi Esasları*, (çev. Haydar Rifat Yorulmaz), Tefeyyüz Kitaphanesi, İstanbul 1932.
- LE BON, Gustave, *Tarih Felsefesi*, (çev. Hüsrev Akdeniz), Murat Temelli, Ataç Yayınları, İstanbul 2004.
- LE BON, Gustave, *Tarih Felsefesinin Bilimsel Yasaları*, (çev. Abdullah Gökçen), Ufuk Yayınları, İstanbul 1999.
- LE BON, Gustave, *Tarih Felsefesinin İlmi Esasları*, (çev. Haydar Rifat Bey), Şirket-i Mürettebiye Matbaası, İstanbul 1932.
- LÖWİTH, Karl, *Tarihte Anlam*, (çev. Caner Turan), Say Yayınları, İstanbul 2012.
- LÖWİTH, Karl., *Vico Tarih Felsefesi*, İnkılap Yayınları, İstanbul 2001.
- MARDİN, Şerif, *Yeni Osmanlı Düşüncesinin Doğuşu*, İletişim yayınları, İstanbul 2008.
- MAYERHOFF, Hans, *Zamanımızda Tarih Felsefesi*, (çev. Abdullah Şevki), Hacı Yayınları, Ankara 2006.
- Mehmed Niyazi, *Türk Tarih Felsefesi*, 2. Baskı, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2009.
- METE, İ., *Kainat ve Tarih Felsefesi*, Türkiye Yayınları, İstanbul 1996.
- METE, İzzettin, *Kâinat ve Tarihin Felsefesi*, Türkiye Basımevi, 1966.
- MUMCU, Ahmet (ve öte), *Atatürkçü Düşünce Sisteminin Temelleri*, Yükseköğretim Kurulu, Ankara 1997.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/5 Spring 2015

- Müslümanın Din Kitabı: İslam Dini’nin Esasları Tarihi ve Felsefesi, Maarif Kitaphanesi, İstanbul 1953.
- NIETZSCHE, FriedrichWilhelem, *Tarihin Yaşam İçin Yararı ve Sakıncası*, (çev. Mustafa Tüzel), İthaki Yayınları, İstanbul 2006.
- NIETZSCHE, Friedrich Wilhelm, *Tarih Üzerine*, (çev. Nejat Bozkurt), İstanbul 1998.
- NORDOU, Max, *Tarih Felsefesi*, Ayışığı Kitapları, Haz. Levent Öztürk, İstanbul 2001.
- ORTAYLI, İlber, *Osmanlı Düşünce Yapısı ve Tarih Yazımı*, Editör; Ali Berktaş, Türkiye İşbankası Kültür Yayınları, İstanbul 2008.
- OZAN, Hüseyin Avni, *Tokadizade Şekip Hayatı, Felsefesi, Eserleri*, İzmir Halkevi Dil, Edebiyat, Tarih Şubesi, İzmir 1933.
- ÖZBARAN, Salih, *Güdümlü Tarih: Eğitim Politikalarının ve Medyanın Tutsağındaki Tarih Üstüne Düşünceler*, Cem Yayınevi, İstanbul 2003.
- ÖZBARAN, Salih, *Tarih, Tarihçi ve Toplum: Tarihin Çağırışı, Doğası, Tarihçilik ve Tarihi Öğretimi Üstüne Düşünceler*, Yay. Haz. Nurettin Pirim, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2005.
- ÖZÇELİK, İsmail, *Ana Hatlarıyla Tarih Felsefesi(Ders Notları)*, Ankara 1996.
- ÖZDEN, H.Ömer, *Estetik ve Tarih Felsefesi Açısından Yahya Kemal*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 2002.
- ÖZLEM, Doğan, *Bilim, Tarih ve Yorum*, İnkılâp Yayınları, İstanbul 1998.
- ÖZLEM, Doğan, *Tarih Felsefesi*, Dokuz Eylül Yayınları, İzmir 1998.
- ÖZTÜRK, Mustafa, *Tarih Felsefesi*, 2.Baskı, Akçağ Yayınları, Ankara 2010.
- POPPER, K.R., *Tarihselciliğin Sefaleti*, (çev. Sabri Orman), İnsan Yayınları, İstanbul 1998.
- RİCOUER, Paul, *Hafız, Tarih, Unutuş*, (çev. M.Emin Özcan), Metis Yayınları, İstanbul 2012.
- ROTHACKER, Erich, *Tarihselcilik Sorunu*, (çev. Doğan Özlem), Ara Yayıncılık, İstanbul 1990.
- SALTUKLU, Zübeyir, *Tarih Felsefesine Giriş*, Fenomen Yayıncılık, Erzurum 2012.
- SANAY, Eyyüp, *İbnhaldun ve Düşünceleri*, Gün Yayıncılık, Ankara 2007.
- SARTRE, Jean Paul, *Tarihin Sorumluluğunu Almak*, Haz. Savaş Kılıç, Metis Yayınları, İstanbul 2010.
- SİMMELE, Georg, *Tarih Felsefesinin Problemleri*, (çev. Gürsel Aytaç), Doğu Batı Yayınları, Ankara 2008.
- ŞENERGİN, İsmail Metin, *G.W.F. Hegel’in Tarih felsefesinde Yöntem ve Temel Kavramlar*, 1980.
- ŞERİATİ, Ali, *İslamın Tarih Felsefesi*, (çev. Battal Uzuner), Endişe Yayınları, Ankara 1991.
- TANJU, İzzet, *Felsefe, Tarih, Edebiyat Üzerine*, Özener Matbaası, İstanbul 2008.
- TANJU, İzzet, *Tarih Üzerine Düşünceler*, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2009.
- TANNENBAUM, Donald G, David Schulutz, *Siyasi Düşünce Tarihi: Filozoflar ve Fikirleri*, (çev. Fatih Demirci), 7. Basım, Adres Yayınları, Ankara 2011.

- TEKELİ, İlhan, *Birlikte Yazılan ve Öğrenilen Tarihe Doğru*, 2. Basım, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2011.
- TİMUR, Taner, *Felsefe, Toplum Bilimler ve Tarihçi*, Yordam Kitap, İstanbul 2011.
- TİMUROĞLU, Vecihi, *Tarih Felsefesi Açısından Gençler İçin Atatürk*, 1.Basım, Somut Yayın Dağıtım, Ankara 2006.
- TOYNBEE, Arnold, *Tarih Üzerine İki Konferans*, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1962.
- Türk Düşünce Tarihi*, Yay. Haz. Hüseyin Gazi Topdemir, Atatürk Kültür Merkezi, Ankara 2001.
- UÇAR, Şahin, “*Tarih Felsefesine Yeni Bir Yaklaşım*” *Tarih Felsefesi Sohbetleri*, Esra Yayınları, Konya 1996.
- UÇAR, Şahin, *Tarih Felsefesi Açısından İslam’da Mülk ve Hilafet*, Konya 1992.
- UÇAR, Şahin, *Tarih Felsefesi Açısından Mülk ve Hilafet*, Domino Yayınları, İstanbul, 2007.
- UÇAR, Şahin, *Tarih Felsefesi Meseleleri*, Nehir Yayınevi, İstanbul 1997.
- UÇAR, Şahin, *Tarih Felsefesi Yazıları*, Şule Yayınları, 4.Baskı, İstanbul 2012.
- UÇAR, Şahin, *Varlığın Anlamı: Tarih Felsefesinin Epistemoloji ve Metafizik Bahislerine Mukaddime*, 2.Basım, Domino Yayınları, İstanbul 2007.
- UĞUR, Kazım, *Voltaire ve Condorcet’de Tarih Felsefesi*, 1967.
- ÜLKEN, Hilmi Ziya, *Türkiye’de Çağdaş Düşünce Tarihi*, 8. Baskı, Ülken Yayınları, İstanbul 2005.
- ÜLKEN, Hilmi Ziya, Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu, *İbn Haldun*, Kanaat Kitabevi, İstanbul 1940.
- WALSH, W.H., *Tarih Felsefesine Giriş*, (çev. Yusuf Ziya Çelikkaya), Hece Yayınları, Ankara 2006.
- WEİN, Hermann, *Tarih, İnsan ve Dil Felsefesi Üzerine Altı Konferans*, (çev. İsmail Tunah), İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 1959.
- WERNER, Ernst, *Tarih Ütopya İsyan Şeyh Bedreddin: Yaşamı, Felsefesi, İsyanı*, Haz. Barış Çoban, Su Yayınları, İstanbul 2007.
- YÜCESOY, Sabri, *Sokratik Konuşma: Tarih-Kuram-Uygulama*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2006.

B. Makale-Bildiri

- ACAR, Sengün M., “M.Paul Ricoeur’ün Anlatı ve Tarih Görüşü Bağlamında Arthur C. Danto’nun “Anlatı Cümleleri”nin Değerlendirilmesi”, *Araştırma Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Felsefe Bölümü Dergisi*, Cilt: 19, Yıl: 2008, s. 1-20.
- ADA, Turhan, “II. Meşrutiyet Döneminde Rıza Tevfik ve Felsefî Yaklaşımları”, *Hacettepe Üniversitesi Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi*, Yıl: 6, Sayı 12, Yıl: 2010, s. 85-97.
- ADIVAR, Abdülhak Adnan, “Prof. A.J. Toynbee: Bir Tarih Felsefesinin Doğuşu”, *Cumhuriyet*, Cilt:30, Sayı:10894, Yıl:1954, s. 2.
- AHMED, Zaid, “Müslüman Tarih Felsefesi”, (çev. Kazım Uzun), *Tarih Okulu*, Sayı:13, Yıl:2012, s. 181-193.
- AKARSU, Bedia, “Nietzsche’nin Tarih Karşısındaki Tutumu”, *İstanbul Üniversitesi Felsefe Arkivi Dergisi*, Sayı: 19, Yıl: 1975, s.1-10.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/5 Spring 2015

- AKDER, Necati, “Ord. Prof. Fuad Köprülü’nün İlmî Hayat ve Faaliyetindeki Felsefî Cepheye Umumî Bir Bakış”, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, Cilt: 12, Sayı: 12, Yıl: 1954, s. 33-39.
- AKDER, Necati, “Ziya Gökalp’te Tarih Anlayışının Felsefî Temeli”, *Türk Kültürü*, Sayı:12, *Türk Kültür Dergisi*, Sayı:12, Yıl:1963, s. 5-18.
- AKGÜN, Sibel, “Karl Popper’in Tarih, Toplum ve Siyaset Felsefesi Üzerine Görüşleri”, *FLSF/Süleyman Demirel Üniversitesi Felsefe Dergisi*, Yıl: 2009, s. 59-76.
- AKSOY, Mustafa, “Tarih Felsefesi Bağlamında Günümüzü Anlamak”, *2023 Dergisi*, Sayı: 152, Yıl: 2013.
- AKYOL, Aygün, “İbn Haldun’un İlmî Anlayışında Felsefe ve Tarih Tasavvuru”, *Journal of Divinity Faculty of Hitit University*, Vol: 10, Issue: 20, Year: 2011, p. 29-59.
- ALASLAN, Funda, Ahmet Şimşek, “Tarih yazımı, Metodolojisi ve Felsefesiyle İlgili Türkçe Eserler Bibliyografyası”, *Türk Eğitim Dergisi*, Cilt: 2, Sayı: 2, Yıl: 2013, s. 129-191.
- ANDAY, Melih Cevdet, “Tarihin Dışında mıyız, İçinde mi?”, *Cumhuriyet*, 25 Şubat 1994, s.2.
- ANLI, Ömer Faik, “Bilim Felsefesinin Temel Sorunları Bağlamında Kısa Tarihi Felsefeden Yansıyan Bilim: Bilim Felsefesi”, *Bilim ve Ütopya*, Cilt: 16, Sayı: 197, Yıl: 2010, s. 51-57.
- ARSLAN, Ahmet, “İbn Haldun ve Tarih”, *Tarih İncelemeleri Dergisi*, Sayı: 1, Yıl: 1983, s. 9-30.
- ASLAN, Fatih, “Batı Ortaçağında Doğu Bilim ve Felsefe Çalışmalarının Düşünce Tarihindeki Yeri ve Günümüz Düşüncesi İçin Önemi”, *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 2, Yıl: 2009, s. 17-32.
- AŞKIN, Zehra G. E., “Tarihte Determinizm-İnteterminizm Karşıtlığının Kategorial Çözümlemesi”, *Araştırma Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Felsefe Bölümü Dergisi*, Cilt: 19, Yıl: 2008, s. 127-139.
- ATAY, M.Fethi, “İbn Haldun’un Tarih Felsefesi”, *Yeni Yol*, Sayı: 3, Yıl: 1942, s. 13-14.
- AVINERİ, Shlomo, “Tarih: Özgürlük Bilincine Doğru Bir İlerleme”, (çev. Güçlü Ateşoğlu), *FLSF/Süleyman Demirel Üniversitesi Felsefe Dergisi*, Yıl: 2007, s.179-196.
- AVŞAR, Halil, “Cumhuriyet Felsefesi: Çağdaşlaşma”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, Cilt:15, Sayı: 44, Yıl: 1999, s. 733-744.
- AYDEMİR, Şevket Süreyya, “Genç Marksistler Sütunu: Tarihi Materyalizm”, (çev. Kızıl Çalikuşu), *Aydınlık İctimai, Terbiye, Edebi Aylık Mecmua*, Sayı: 22, Yıl: 1924, s. 582-584.
- AYDEMİR, Şevket Süreyya, “Genç Marksistler Sütunu: Tarihi Materyalizm”, (çev. Kızıl Çalikuşu), *Aydınlık İctimai, Terbiye, Edebi Aylık Mecmua*, Sayı: 23, Yıl: 1924, s. 606-608.
- AYDIN, Suavi, “Aydınlanma ve Tarihselcilik Problemleri Arasında Türk Tarih Yazıcılığı: Feodalite Örneği”, *Toplum ve Bilim*, Sayı: 91, Yıl: 2002, s. 39-80.
- AYDIN, Uğur, “XIX. Yüzyıl Alman Tarih Felsefesi Geleneği ve Bir Türk Bilim Adamı: Prof. Dr. Sabri Ülgener”, *Toplum ve Bilim*, Sayı: 23, Yıl: 1983, s. 127-132.
- AYSEVENER, Kubilay, “Antikçağ’dan Günümüze Tarih Tasarımları”, *ÇTTAD*, Cilt: 8, Sayı: 18-19, Yıl: 2009, s. 3-19.

- AYSEVENER, Kubilay, “Arnold J. Toynbee’nin Tarih Görüşü”, *Felsefe Dünyası*, Sayı: 6, Yıl: 1992, s. 55-66.
- AYSEVENER, Kubilay, “Bir İlerleme Tasarımı Olarak Tarih”, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, Cilt: 41, Sayı: 1, Yıl: 2001, s. 171-186.
- AYSEVENER, Kubilay, “Bir Tarih Yöntemi Olarak Soru ve Yanıt Mantığı”, *A.Ü.D.T.C. Fakültesi Dergisi*, Sayı: 40, Yıl: 2000, s. 37-49.
- AYSEVENER, Kubilay, “İngiliz İdealizmi ve Tarihsel Bilgi Sorunu”, *Baykuş*, Sayı: 5, Yıl: 2009, s. 167-182.
- AYSEVENER, Kubilay, “R.G. Collingwood Tarih ve Felsefe Arasında Bir Birlik Arayışı”, *Felsefe Dünyası*, Sayı: 21, Yıl: 1996, s. 42-54.
- AYSEVENER, Kubilay, “Tarih Biliminde Felsefi Bir Sorgulamanın Önemi Üzerine”, *Felsefe Dünyası*, Cilt: 2, Sayı: 36, Yıl: 2002, s. 73-82.
- AYSEVENER, Kubilay, “Tarih ve Bilimsel Belirlenimcilik”, *Felsefe Logos*, Sayı: 20, Yıl: 2003, s. 157-165.
- AYSEVENER, Kubilay, “Tarih ve Döngüsellik”, *Felsefe Dünyası*, Sayı: 3, Yıl: 1992, s. 81-89.
- AYSEVENER, Kubilay, “Tarih ve İlerleme”, *Felsefe Dünyası*, Sayı: 12, Yıl: 1994, s. 65-71.
- AYSEVENER, Kubilay, “Tarihi Yeniden Canlandırmak”, *Araştırma Dergisi*, Sayı: 2, Yıl: 1996, s. 17-28.
- AYSEVENER, Kubilay, “Tarihsel Bir Bilim Olarak Metafizik”, *Araştırma*, Sayı: 16, Yıl: 2003, s. 23-37.
- AYSEVENER, Kubilay, “Tarihte Yöntem Sorunu ve Fenomenoloji”, *Araştırma Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Felsefe Bölümü Dergisi*, Cilt: 15, Yıl: 1994, s. 23-30.
- AYSEVENER, Kubilay, “Türkiye Cumhuriyeti’nin Felsefi Temelleri”, *Doğu-Batı*, Sayı: 8, Yıl: 1999, s. 105-110.
- BABAOĞLU, Resul, “Tarihin İşlevi Bağlamında Tarih Yazımında Nesnellik Sorunsalı Üzerine Düşünceler”, *ISHE*, Yıl: 2014, s. 234-243.
- BARDAKÇI, İlhan, “10 Kasımda Milli Tarih Felsefesi”, *Türk Dünyası*, Cilt: 14, Sayı: 53-55, Yıl: 1979, s. 10-11.
- BARKAN, Ö.Lütfi, “Tarih, Felsefe ve İçtimaiyat”, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, Cilt: 1, Sayı: 2, Yıl: 1943.
- BATUK, Cengiz, “Tarih ve Gerçeklik Sorunu Üzerine Notlar”, *Milel ve Nihal*, Cilt: 6, Sayı: 1, Yıl: 2009, s. 27-53.
- BAYAR, Işık, “Tarih Anlayışları Bakımından G.W.F. Hegel, F.Nietzsche ve M. Foucault”, *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı: 21, Yıl: 2004, s. 245-252.
- BAYAR, Işıl Bravo, “Tarihin Sonu, İlerleme ve Küreselleşme Üzerine Bir İnceleme”, *Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 29, Yıl: 2005, s. 125-138.
- BAYAR, Işıl Bravo, “Tarihin Sonuna İlişkin Fikirler: G.W.F. Hegel, K.Marx, F.Fukuyama”, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 7, Yıl: 2006, s. 37-57.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/5 Spring 2015

- BECERMAN, Metin, “Poper’in Marx’ın Tarih, Toplum ve Siyaset Görüşünü Eleştirisi Üzerine Bir İnceleme, *Kaygı/Uludağ Üniversitesi Felsefe Dergisi*, Yıl: 2010, s. 45-59
- BEINER, Ronald, “Walter Benjamin’in Tarih Felsefesi”, (çev. Mustafa Alican), *Tarih Okulu Dergisi*, Yıl:6, Sayı:15, Yıl:2013, s. 603-615.
- BERKES, Niyazi, “Arnold Toynbee’nin Tarih Felsefesi”, *Vatan*, Cilt: 15, Sayı: 4850, Yıl: 1954, s. 4861.
- BIÇAK, Ayhan, “Hafıza ve Tarih”, *Kutadgubilig: Felsefe Bilim Araştırmaları Dergisi*, Yıl: 2003, s. 129-150.
- BIÇAK, Ayhan, “Tarih Bilgisi”, *Kutadgubilig: Felsefe Bilim Araştırmaları Dergisi*, Yıl: 2014, s. 11-39.
- BIÇAK, Ayhan, “Tarih Düşüncesi III, Tarih Felsefesinin Oluşumu(Kitap Tanıtımı)”, *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı: 14, Yıl: 2006, s. 217-225.
- BIÇAK, Ayhan, “Tarih Felsefesinin Türkiye’deki Yeri”, *Türk Felsefe Tarihi Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, Cilt: 9, Sayı: 17, Yıl: 2001, s. 231-271.
- BIÇAK, Ayhan, “Tarih Sorunu”, *Kutadgubilig: Felsefe Bilim Araştırmaları Dergisi*, Yıl: 2002, s. 106-121.
- BIÇAK, Ayhan, “Tarihsel Varoluş”, *Kutadgubilig: Felsefe Bilim Araştırmaları Dergisi*, Yıl: 2009, s. 21-35.
- BİLGİÇ, Meriç, “Varlık ve Yokluk Arasında Üniversite’ninTarihüstü Sentezi”, *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 23, Yıl: 2012, s. 163-184.
- BOLAT, Bengül Salman, “Tanzimat’tan Demokrat Partiye Kültür Politikaları ve Tarih Anlayışları”, *Journal of AcademicSocialScienceStudies*, Vol: 5, Issue:8, Year: 2010, p. 231-247.
- BOLAY, Hayri, “Filozofların Tarih Görüşleri”, *Türk Yurdu*, Cilt: 8, Sayı: 10, Yıl: 1987, s. 3-10.
- BOLAY, Süleyman, “Filozofları Tarih Görüşü”, *Fırat Üniversitesi Tarih Metodolojisi ve Türk Tarihi Meseleleri Kollokyumu*, Elazığ 1990, s. 9-23.
- BOUCHER, David, “Geçmiş Yaratmak: İngiliz İdealizmi ve Michael Oakeshott’ın Tarih Felsefesi”, (çev. Kubilay Aysevener), *Felsefe Dünyası*, Sayı: 10, Yıl: 1993, s. 46-68.
- BOZKURT, Ömer, “Tarihin İçinden Geçerek Tarihi İzlemek, İrdelemek: “Uluslararası Bilim Düşünce ve Sanatta Cizre Sempozyumu”, *İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Vol: 26, Issue: 2, Year: 2012, p. 219-224.
- BRAUDEL, Fernard, “1950’lerde Tarihin Durumu” (çev. Zeki Arıkan), *Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih İncelemeleri Dergisi*, Cilt: 1, Sayı: 1, Yıl: 1983, s. 129-143.
- BRAVO, Hamdi, “Hegel’in Tarih Tasarımında Özgürlük ve İlerleme, *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt: 21, Sayı: 1, Yıl: 2004, s. 153-164.
- CERAN, A.Şeref, “İbn Haldun’un Hayatı, Eserleri ve Tarih Felsefesi”, *Konevi*, Cilt: 2, Sayı: 20, Yıl: 1984, s. 12-17.
- CROCE, Benedetto, “Vico’nun Tarih Felsefesi”, (çev. A.H.), *Ülkü*, Cilt: 14, Sayı: 80, Yıl: 1939, s. 145-148.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/5 Spring 2015

- ÇAĞLAYAN, Ercan, “HansMayerhoff Zamanımızda -Tarih Felsefesi Kitap Tanıtımı”, *Milel ve Nihal*, Cilt: 4, Sayı: 3, Yıl: 2007, s. 170-174.
- ÇAĞLAYAN, Ercan, “R.G.Collingwood-Tarih Tasarımı Kitap Tanıtımı”, *Milel ve Nihal*, Cilt: 4, Sayı: 3, Yıl: 2007, s. 163-166.
- ÇAĞLAYAN, Ercan, “William Henry Wlash-Tarih Felsefesine Giriş Kitap Tanıtımı”, *Milel ve Nihal*, Cilt: 4, Sayı: 3, Yıl: 2007, s. 166-170.
- ÇAKIR, Ömer, “Yahya Kemal’de Tarih ve Şiir”, *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 2, Sayı: 2, Yıl: 2011, s. 125-150.
- ÇALEN, Mehmet Kaan, “Parçalanmış Tarihe Reddiye”, *2023 Dergisi*, 2023 Dergisi, Yıl: 12, Sayı: 152, Yıl: 2013, s. 14-18.
- ÇETİN, Altan, “İbn Haldun ve Vico’da Tarihsel Bilginin Niteliği Sorunu”, *Türk Yurdu*, Cilt:31, Sayı: 287, Yıl: 2011, s. 170-173.
- ÇEVİKBAŞ, Sebahattin, “Nietsche ve Nihilizm Tarihsel Bir Yazgı Olarak Nihilizm: Avrupa Nihilizminin Tarihi”, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 15, Sayı: 2, Yıl: 2011, s. 69-82.
- ÇİÇEK, Hasan, “Karl Jaspers’in Tarih Felsefesinde İnsanlık Tarihinin Belirleyici Dönemi Olarak ‘Mihver Çağ’(Achenzeit)”, *Felsefe Dünyası*, Sayı: 45, Yıl: 2007, s. 36-41.
- ÇÜÇEN, Kadir, “Batı Aydınlanmasının Düşünsel Kökenleri ve Eleştirisi”, *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Atatürk’ün Doğumunun 125. Yılı ve Cumhuriyetimizin 83. Yılı Özel Sayısı, Yıl: 2006, s. 25-34.
- DAŞKAYA, İbrahim, “Tarih Felsefesi ile Collingwood’un Tarih Tasarımının Karşılaştırılması”, *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 6, Yıl: 2003, s. 386-426.
- DEĞİRMENCİOĞLU, Mahmut Coşkun, “Felsefe Tarihi ve Tarih Felsefesi Açısından Türk Düşüncesi Hakkında Bazı Mülahazalar”, *Türk Yurdu*, Sayı: 70, Yıl: 1988, s. 17-24.
- DEI VECHİO, Giorgio, “Tarihi Materyalizm, Tarihi Psikolojizm”, *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Dergisi*, Cilt: 13, Sayı: 1-4, Yıl: 1952, s. 155-169.
- DEMİR, Necati, “ErnstCassier’in Tarih Görüşü”, *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı:13, Yıl: 2009, s. 289-309.
- DEMİR, Remzi, “600.Ölüm Yıldönümünde İbn Haldun’un Tarih ve Toplum Felsefesinin Türkiye’ye Girişi ve Etkileri”, *Bilim ve Ütopya*, Cilt: 12, Sayı: 148, Yıl: 2006, s. 9-15.
- DEMİR, Remzi, “Ahmet Vefik Paşa’nın Hikmet-i Tarih Adlı Eseri”, *Kutadgubilig: Felsefe Bilim Araştırmaları Dergisi*, Yıl: 2005, s. 255-280.
- DEMİRCAN, Adnan, “Tarih Üzerine Bazı Düşünceler”, *Milel ve Nihal*, Cilt: 4, Sayı: 3, Yıl: 2007, s. 69-89.
- DEMİRDÖVEN, Kaan, “Anadolu Tarih Felsefesi”, *US Düşün ve Ötesi*, Sayı: 5, Yıl: 2001, s. 167-171.
- DEWEY, John, “Medeniyet Tarihinde Felsefenin Rolü”, (çev. Avni Aker), *Hayat Mecmuası*, Cilt: 1, Sayı: 13, Yıl: 1927, s. 5-8.
- DİNÇER, Kurtuluş, “Tarihte Açıklama ve Anlama”, *Türkiye’de Tarih Yazımı*, Ed. Vahdettin Şimşek, Yeditepe Yay., İstanbul 2011, s. 257-269.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/5 Spring 2015

- DUMAN, Abdullah, Ramazan Altınay, “Tarihçilik ve Döngüsel Tarih Felsefesi Bağlamında Biruni’nin ‘Fihrist’ Adlı Risalesi ve Çevirisi”, *Ekev Academic Review*, Vol: 11, Issue: 30, Year: 2007, p. 187-218.
- DUMAN, Musa, “Schelling’de Özgürlük-Tarihi İlişkisi”, *Kutadgubilig: Felsefe Bilim Araştırmaları Dergisi*, Yıl: 2014, s. 59-84.
- DUMAN, Olcay Özkaya, “Tarih Bilimi ve Bilgisi Açısından Aydınlanmadan Günümüze Sorularla Tarih Felsefeleri ve Kavrayışları”, *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 7, Yıl: 2010, s. 51-69.
- DURALI, Teoman, “Tarih ve Felsefe”, *Fırat Üniversitesi Tarih Metodolojisi ve Türk tarihi Meseleleri Kollokyumu*, Elazığ 1990, s. 77-82.
- DURALI, Teoman, “Tarihin Dayanılmaz Ağırlığı”, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt: 40, Sayı: 1, Yıl: 1999, s. 105-115.
- DURUKAN, K., “Modern Türk Tarihçiliğinin /Tarih yazımının Sorunları Üzerine Düşünceler”, *Toplum ve Bilim*, Sayı: 91, Yıl: 2001-2002, s. 295-307.
- ELİBOL, Selahattin, “Tarihsel Süreci Açıklama-Anlamlandırma Çabalarının Önündeki Asıl Güçlük: Alanın Kendisi”, *Milli Eğitim*, Sayı: 86, Yıl: 1989, s. 55-59.
- ELİBOL, Selahattin, “Tarihselciliğe Karşı Eleştiri Geleneğinin Doruğu: K.Popper”, *Milli Eğitim*, Sayı: 82, Yıl: 1989, s. 12-16.
- ERBAŞ, Yıldırım, “İbn Haldun’un Bilgi Kuramı ve Disiplinlerarasılığı Düşünmek”, *Sakarya Üniversitesi Akademik İncelemeler Dergisi*, Cilt: 3, Sayı: 1, Yıl: 2008, s. 234-246.
- ERDEM, H.Haluk, “Marx Felsefesinin Temel Kavramları ve Tarihsel Diyalektik Materyalizm”, *Kaygı*, Sayı: 4, Yıl: 2005, s. 27-41.
- ERDOĞDU, A.T., “Tarih Yazıcılığında Gerçek-Hakikat Sorunsalı”, *Cumhuriyet Döneminde Türkiye’de Tarihçilik ve Türkiye’de Tarihçilik Sempozyumu*, Ankara 2011.
- ERGÜN, Mustafa, “Türk Eğitim Tarihinin Felsefesi”, *Türk Eğitim Tarihi Araştırmaları, Eğitim Kültür Yazıları*, Pegem Akademi Yayınları, Ankara 2011, s. 663-683.
- ERKAL, A. Zafer, “Türk Toplumunun Sosyal Dinamiklerinin Fetihle Beraber Tarih Felsefesi Açısından Tespiti ve Hareketi”, *Mili Örgü Dergisi Özel Sayısı*, Yıl: 1979, s. 19-61.
- ERKUL, Ali, “Ali Şeraî’de Din, İnsan ve Tarih Felsefesi”, *Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 19, Yıl: 1997, s. 15-30.
- ERKÜN, Safa, “Tarihi Bitirdiği Sanılan Coğrafya (Amerika’nın 500.Yıl dönümünde) Bir Tarih Felsefesi Denemesi”, *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı: 4, Yıl: 1997, s. 9-27.
- EROĞLU, Haldun, “Mustafa Kemal Atatürk’ün Tarih Anlayışı İle İlgili Bazı Görüşler”, *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, Cilt: 8, Sayı: 29, Yıl: 2002, s. 75-85.
- EVKURAN, Mehmet, “Zaman, Bilin ve Tarih Algısı Üzerine”, *Milel ve Nihal*, Cilt: 4, Sayı: 3, Yıl:2007, s. 31-68.
- FAHRİ, Ziyaeddin, “Spenglerin Felsefesi”, *Cumhuriyet*, 22 Mart 1942, s. 2.
- FALAY, Nihat, “İhmale Uğramış Bir Büyük Düşünür: İbn Haldun, *Cumhuriyet*, 18 Ağustos 1983, s. 5.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/5 Spring 2015

- FARRUH, Omar, “Tarih’ul- Fıkr’i- ‘Arabi İlâ EyyâmİbnHaldûn”, *İslam Tetkikleri Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 3, Sayı: 3-4, Yıl: 1959, s. 134-139.
- FOUCAULT, Michel, “Nietzsche, Soykütüğü, Tarih”, *Argos*, (çev. Cemal Ener), Sayı: 3, Yıl: 1998, s. 76-82.
- GIBSON, Michael, “Pirenelere Gömülü Bir Yazar”, *Cumhuriyet Kitap Eki*, (çev. Celal Üstler), 9 Kasım 1990, s. 19.
- GOBOSOV, Ivan, “Yeni Sağcıların Tarih Felsefesi”, (çev. Ayla Aydın), *Felsefe Dergisi*, Sayı: 4, Yıl: 1973, s. 174-181.
- GOURGOURİS, Stathis, “Tarihle Düş Arasında Ulus Biçimi”, *Toplum ve Bilim*, Sayı: 70, Yıl: 1996, s. 78-93.
- GÖKBERK, Macit, “Kant ile Herder’in Tarih Anlayışları”, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı: 1, Yıl: 1952, s. 105-112.
- GÖRKAŞ, İrfan, “Tarih Yazıcılığından Tarih Felsefesine: Mehmet Arif’in ‘Muhakemeli Tarih Anlayışı’”, *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Sayı: 28, Yıl: 2010, s. 261-293.
- GRAF, Rudolf, “Friedrich Von Hardenberg’in Tarih Felsefesi”, *Felsefe Arkivi*, Cilt: 1, Sayı: 2-3, Yıl: 1946, s. 130-199.
- GÜLENÇ, Kurtul, “Sosyal Bilimlerin Geleceği Üzerine Yeniden Düşünmek”, *Felsefe Dünyası*, Yıl: 2012, s. 146-165.
- GÜLKIRAN, Murat, “Batı Felsefesinin Tarih Yorumu: Medeniyetler Çatışması”, *Köprü*, Sayı: 81, Yıl: 2003, s. 118-121.
- GÜNAY, Mustafa, “Tarih Felsefesi Açısından Atatürk ve Bağımsızlık”, *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Atatürk’ün Doğumunun 125. Yılı ve Cumhuriyetimizin 83. Yılı Özel Sayısı, Yıl: 2006, s. 35-47.
- GÜNEŞ, Cevriye Demir, “Hilmi Ziya Ülken ve Tarihi Maddeciliğe Reddiye”, (çev. Şule Gece), *Türk Yurdu*, Cilt: 22, Sayı: 174, Yıl: 2002, s. 62-66.
- GÜRKAN, Hasan, “Modernleşme ve Postmodernizm İçerisinde GillesDeleuze’ün Tarih Anlayışı Üzerine Bir İnceleme”, *Electronic Turkish Studies*, Vol: 8, Issue: 11, Year: 2013, p. 131-148.
- GÜRSEL, Nedim, “Fernand Braudel’in Tarih Anlayışı”, *Milliyet Sanat Dergisi*, Sayı: 100, Yıl: 1984, s. 41.
- GÜVENÇ, Bozkurt, “Tarihi Materyalizmi Redderken Tarihi Fatalizme Dönmeyelim”, *Forum*, Cilt: 11, Sayı: 124, Yıl: 1959, s. 7-9.
- HAAS, William S., “Tarih Felsefesinin gelişimi ve Önümüzdeki Önemli Sorunu”, (çev. Serdar Şen), *ÇTTAD*, Cilt: 8, Sayı: 18-19, Yıl: 2009, s. 257-276.
- HACİEMEİNOĞLU, M. Necmettin, “Marksizmin İlmi Tenkidi-Tarihi Maddeciliğe Reddiye-”, *Türk Kültürü Dergisi*, Cilt: 3-4, Sayı: 36-38, Yıl: 1965, s. 320-330.
- HAZAR, Çetin Murat, “Hegel ve Tarih Felsefesi”, *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, Sayı: 28, Yıl: 2009, s. 221-235.
- “Hegele Göre Tarih Felsefesi”, *Yeni Adam*, Cilt:1, Sayı: 13, Yıl: 1934, s. 11.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/5 Spring 2015

- HEİSTERMAN, W.F., “Tabiat, İnsan ve Tarih”, *İstanbul Felsefe Arkivi Dergisi*, Cilt: 4, Sayı: 2, Yıl: 1959, s. 18-42.
- HOCAOĞLU, Durmuş, “Bir Varlık Alanı ve Bilim Olarak Tarih”, *Bilgi ve Düşünce*, Yıl: 1, Sayı: 2, Yıl: 2002, s. 34-40.
- HOCAOĞLU, Durmuş, “Orada Öylece Duran Tarih”, *Bilgi ve Düşünce*, Yıl: 1, Sayı: 4, Yıl: 2002, s. 82-87.
- HOCAOĞLU, Durmuş, “Tarihin Ontolojisi Üzerine Bir Deneme”, *Türkiye Günlüğü*, Sayı: 73, Yıl: 2003, s. 34-40.
- HOFFMAN, Paul G., “Hegel, Ümid ve Tarih”, *Bayrak*, Cilt: 3, Sayı: 31, Yıl: 1967, s. 17-18.
- IŞIK, Sever, “Foucault’un Marksist Tarih, İktidar ve İdeoloji Eleştirisi”, *İnönü Üniversitesi Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 1, Sayı: 1, Yıl: 2011, s. 131-158.
- İNAM, Ahmet, “Tarih Felsefesi”, *İlk ve Ortaöğretim Müfredatı Çerçevesinde Tarih Öğretimine Yeni Yaklaşımlar Sempozyumu*, 20-21 Aralık İstanbul 2008.
- KALAYCI, Nazile, “Hegel’in Tarih felsefesinde Vardığı ‘Tarihin Sonu’ Çıkmazının Nietzsche’nin ‘Ebedi Dönüş’ Düşüncesiyle Aşılması Üzerine”, *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı: 22, Yıl: 2005, s. 261-279
- KALİT, Ercan, “Tarih Felsefesinde Yöntem ve Özgürlük Sorunu”, *US Düşün ve Ötesi*, Sayı: 4, Yıl: 2000, s. 103-112.
- KAMİL, A., “İslamda Tarih Felsefesi”, (çev. Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu), *İş Felsefe, Ahlak ve İktisadiyat Mecmuası*, Cilt: 4, Sayı: 3-4, Yıl: 1938, s. 76-79.
- KANSU, Ceyhun Atuf, “Ustamız Mustafa Kemal, Tarihe Nesnel Bakmak”, *Halkevleri Dergisi*, Cilt: 5, Sayı: 62, Yıl: 1971, s. 5-6.
- KARAHAN, Fazıl, “Millet ve Miliyet(Felsefî Bir Çözümleme)”, *Journal of AcademicSocialScienceStudies*, Vol: 6, Issue: 5, Year: 2013, p. 597-615.
- KARDEŞ, Murat Ertan, “W.Benjamin’de Tarih Kavramı”, *Kaygı/Uludağ Üniversitesi Felsefe Dergisi*, Yıl: 2006, s. 115-120.
- KAYA, Hacı, “İbnRüşd Felsefesinde Bilimsel Yöntem”, *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 4, Yıl: 2013, s. 13-34.
- KAYA, Miyase Koyuncu, “Emmanuel le RoyLadurie’nin Tarih Yaklaşımı”, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi*, Cilt: 12, Sayı: 22, Yıl: 2009, s. 140-154.
- KAYGI, Abdullah, “Tarihte Nedensellik Sorunu ve E.H. Carr”, *Ekin Belleten*, Sayı: 2, Yıl: 1989, s. 25-38.
- KESKİN, Ayşegül, “Post-Modern Dünyada Modern Tarih Yapmak Üzerine”, *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 15, Yıl: 2008, s. 353-362.
- KESSLER, G., “Tarih Felsefesi Meseleleri”, (çev. Sabri F.Ülgener), *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, Cilt: 16, Sayı: 4, Yıl: 1938, s. 720-727.
- KESSLER, Gerhard, “Hegel, Ranke ve Spengler’de Tarih Felsefesi”, *İş Felsefe, Ahlak ve İktisadiyat Mecmuası*, (çev. Ziyaettin Fahri), Sayı: 1, Yıl: 1934, s. 17-23.
- KESSLER, Gerhard, “Tarih Felsefesi”, (çev. Ziyaettin Fahri), *İş Felsefe, Ahlak ve İktisadiyat Mecmuası*, Cilt: 3, Sayı: 3-4, Yıl: 1937, s. 8-9.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/5 Spring 2015

- KESTİNG, Hanno, “Tarih Felsefesi ve Dünya İçharbi”, *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, Cilt: 1, Sayı: 1, Yıl: 1943, s. 301-304.
- KILIÇ, Yavuz, “Tarih Bilgisinin Olanaklı Olmasında İnsan Doğasına İlişkin Bilginin Yeri”, *FLSF/Süleyman Demirel Üniversitesi Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 6, Yıl: 2008, s. 61-70.
- KIZILTAN, Hakan, “Psyke’nin Tarihsel Analizleri”, *Virgöl*, Sayı: 24, Yıl: 1999, s. 57-58.
- KIZILTEPE, Eylem, “Nietzsche’nin Tarih Anlayışına Genel Bir Bakış”, *Kaygı/Uludağ Üniversitesi Felsefe Dergisi*, Cilt: 3, Yıl: 2004, s. 27-31.
- KOYTAK, Elyesa, “Tarih ve Bilgi: Sahih Failliğin Yeniden Kazanımı İçin Bir Çıkış”, *Human & Society*, Vol: 3, Issue: 5, Year: 2013, p. 69-85.
- KOZAK, İbrahim Erol, “İbn Haldun ve Tarihi Materyalizm”, *Yönelişler*, Cilt: 3, Sayı: 28, Yıl: 1984, s. 17-22.
- KÖKSAL, Hüseyin, “Tarih Öğretiminde Tarihsel Algının Üç Boyutu ve Düşünsel Dayanakları”, *EkevAcademicReview*, Vol: 11, Issue: 31, Year: 2007, p. 31-38.
- KÖKSAL, Hüseyin, “Tarih Öğretiminde Tarihsel Düşüncenin İki Felsefi Dayanağı”, *Milli Eğitim*, Yıl: 2007, s. 230-235.
- KRONER, Richard, “Tarih ve Tarihsicilik”, (çev. Mustafa Alican), *Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih İncelemeleri Dergisi*, Cilt: 25, Sayı: 2, Yıl: 2010, s. 637-643.
- LE BON, Gustave, “Bir Tarih Felsefesinin İlmi Esasları Medeniyetlerin Tahavvulu”, (çev. Ayzin B. Küden), *İctihad*, Sayı: 330, Yıl: 1931, s. 5560-5561.
- LEON, Pompa, “Tarih Felsefesi”, (çev. Ayşe Yavuz), *Kaygı*, Sayı: 1, Yıl: 2002, s. 94-119.
- MAYER, Friedrich, “Spengler ve Tarih Felsefesi 2”, *Fikir ve Sanatta Hareket*, (çev. Vahap Mutal), Cilt: 7, Sayı: 80, Yıl: 1972, s. 40-44.
- MAYER, Friedrich, “XX. Asrın Felsefe Eğilimleri Spengler ve Tarih Felsefesi”, *Fikir ve Sanatta Hareket*, (çev. Vahap Mutal), Sayı: 79, Yıl: 1972, s. 38-44.
- Mehmet Emin, “Kant’a Göre Felsefe-i Tarih-i Terakki Nedir?”, *Düşünce*, Cilt:1, Sayı: 1-3, Yıl: 1922, s. 1-13.
- MENGÜŞOĞLU, Takyettin, “Tarihlilik ve Tarihsizlik”, *İstanbul Üniversitesi Felsefe Arkivi Dergisi*, Sayı: 16, Yıl: 1968, s. 115-130.
- NİTTİ, Francesco, “Tarih Nasıl Tefsir Ediliyor?”, *Fikir Hareketleri*, Sayı: 18, Yıl: 1934, s. 3-5.
- OLIVIER, Lacombe, “Tarih”, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, Cilt: 2, Sayı: 2, Yıl: 1944, s. 235-249.
- ORTAYLI, İlber, “Felsefe/Tarih”, *Yeni Türkiye*, Cilt: 1, Sayı: 3, Yıl: 1995, s. 536-538.
- ORTAYLI, İlber, “Tarih Nedir?”, *Türkiye Günlüğü*, Sayı: 73, Yıl: 2003, s. 5-22.
- ÖZ, Şaban, “Bir İslam Tarihi Felsefesi Tezi: İnsanlar Zamanlarına Uyarlar”, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt: 6, Sayı: 12, Yıl: 2008, s. 85-100.
- ÖZ, Şaban, “Marksist Tarih Felsefesine Giriş”, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt: 6, Sayı: 12, Yıl: 2008, s. 21-37.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/5 Spring 2015

- ÖZ, Şaban, “Tarih Felsefesinde ‘Tarihin Yasaları’ Üzerine”, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Yıl: 6, Sayı: 11, Yıl: 2008, s. 31-44.
- ÖZBARAN, Salih, “Tarihçi ve Toplum”, *Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih İncelemeleri Dergisi*, Cilt: 1, Sayı: 1, Yıl: 1983, s. 1-7.
- ÖZÇINAR, Şahin, “Tarihsel Materyalizm’de Diyalektik ve Belirlenimcilik”, *ETHOS: Dialogues in Philosophy&SocialSciences*, Vol: 6, Issue: 2, Year: 2013, p. 93-116.
- ÖZDARENDELİ, M.Necmettin, “Tarihi Maddeciliğe Reddiye”, *Türk Düşüncesi*, Cilt: 1, Sayı: 3, Yıl: 1954, s. 54-57.
- ÖZDEMİR, Muhammet, “İbn Haldun ve Hegel’in Tarih Felsefelerinin Türkiye Bağlamında Anlamı”, *Electronic TurkishStudies*, Vol: 8, Issue: 7, Year: 2013, p. 415-428.
- ÖZLEM, Doğan, “Batılı Bilgi, Pozitivizm ve Felsefe Çevresinde Avrupa Merkezci Tarih Anlayışının Temelleri”, *İnsan&Toplum*, Sayı: 3, Yıl: 2013, s. 7-24.
- ÖZLEM, Doğan, “Felsefi Hermeneutiğe Geçiş Yolu Olarak Tarihselcilik”, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt: 40, Sayı: 1, Yıl: 1999, s. 127-145.
- ÖZLEM, Doğan, “Hegel’in ‘Tarihte Akıl’ Kitabı Önay Sözer Çevirisiyle Yayımlandı”, *Cumhuriyet Kitap Eki*, 14 Kasım 1991, s. 12-13.
- ÖZLEM, Doğan, “Tarih Felsefesi”, *Çağdaş Eleştiri*, Sayı: 1, Yıl: 1981, s. 9-11.
- ÖZLEM, Doğan, “Tarihsellik ve Cumhuriyet”, *Felsefe Dünyası*, Sayı:28, Yıl: 1998, s.5-18.
- ÖZTÜRK, Emre, “Hermeneutiğin Tarihsel Dönüşümü”, *Journal of World of Turks*, Vol: 1, Issue: 2, Year: 2009, p. 145-175.
- ÖZTÜRK, İbrahim Hakkı, “Tarih Öğretiminde Anakronizm Sorunu: Sosyal Bilgiler ve Tarih Ders Kitaplarındaki Kurgusal Metinler Üzerine Bir İnceleme”, *Journal of SocialStudiesEducationResearch*, Vol: 2, Issue: 1, Year: 2011, p. 37-58.
- PALABIYIK, M. Hanefi, Zeynep Bayram, “Richard J.Evans, Tarihin Savunusu”, *EkevAcademicReview*, Vol: 12, Issue: 35, Year: 2008, p. 257-468.
- RIZVANOĞLU, Eren, “Çizgisel Tarihe Karşı Çıktıları Bağlamında Spengler ve Toynbpe’nin Döngüsel Tarih Yaklaşımları”, *Kaygı*, Sayı: 20, Yıl: 2013, s. 239-252.
- RİTTER, Gerhard, “Tarih ve Hayat Nietzsche ile Bir Münâkaşa”, (çev. Bekir Sıtkı Baykal), *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, Cilt: 2 Sayı: 2 Yıl: 1944, s. 251-263.
- SADİ, K., “Tarihin Maddecilikle Sosyalizm Birbirinden Ayrılabilir mi?”, *Yeni Adam*, Cilt:4, Sayı: 175, Yıl: 1937, s. 17-19.
- SAFA, Peyami, “Ferd, Cemiyet, İnsan”, *Cumhuriyet*, 6 Temmuz 1936, s. 3.
- SARIOĞLU, Gülcan, “Tarih Felsefesi Alanında Bir İnceleme: Varoluş Felsefesi ve Tarih Anlayışı”, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 5, Sayı: 9, Yıl: 2008, s. 243-257.
- SATOĞLU, Abdullah, “Türk Tefekkür Tarihinin Yaratıcısı Ord. Prof. Hilmi Ziya Ülken(1901-1974)”, *Türk Dili*, Sayı: 538, Yıl: 1996, s. 442-446.
- SHELLİNG, Friedrich, “Tarihin Felsefesi Olur mu?”, (çev. Ali Irgat), *Felsefe*, Sayı: 27, Yıl: 1989, s. 149.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/5 Spring 2015

- SCHRAG, Calvin O., “Heidegger Felsefesinde Fenomenoloji, Varlık Bilim ve Tarih”, (çev. Serdar Şen), *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 5, Sayı: 13, Yıl: 2006, s. 205-215.
- SEE, Henri, “İlmi Bir Tarih Felsefesi Olabilir mi?”, (çev. Tuğrul Denkel), *Fikir Hareketleri*, Cilt: 9, Sayı: 213, Yıl: 1937, s. 72-74.
- SEE, Henri, “Tarih Tenkidi Telâkkisi”, *Fikir Hareketleri*, Cilt: 10, Sayı: 236, Yıl: 1938, s. 23-24.
- SERTDEMİR, Seçkin, “Kant’ta Doğa ve Tarih”, *Evrensel Kültür*, Sayı: 94, Yıl: 1999, s. 52-55.
- SOYKAN, Ömer Naci, “Hegel Sisteminde Tarih Felsefesi Betimleyici-Eleştirel Bir Giriş”, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt: 40, Sayı: 1, Yıl: 1999, s. 271-289.
- SOYKAN, Ömer Naci, “Tarih Bitti mi?”, *Cumhuriyet*, 26 Aralık 1992, s. 2.
- STEARNS, Peter N., “Neden Tarih Öğreniyoruz?”, (çev. Erkan Dinç), *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 3, Yıl: 2009, s. 118-127.
- STOWASSER, Barbara, “İbn Haldun’un Tarih Felsefesi: Devletlerin ve Uygarlıkların Yükselişi ve Çöküşü”, (çev. Nermin Abadan), *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, Cilt: 7, Sayı: 1-4, Yıl: 1952, s. 173-190.
- ŞAHİN, Tahir Erdoğan, “Tarih Biliminin Tarihçesi Çerçevesinde; Çeşitli Tarih Felsefeleri Postmodern Söylem ve Küresel Bağlamda ‘Tarih’in Konumu”, *Milli Eğitim*, Sayı: 155-156, Yıl: 2002.
- ŞAHİN, Tahir Erdoğan, “Türk Tefekkür Tarihi Üzerine Bir Giriş Denemesi”, *Milli Eğitim*, Sayı: 130, Yıl: 1996, s. 29-33.
- ŞANBEY, Cemil Ziya, “Leopold Von Ranke Tarihçilere Yol Gösteren Bir Tarih Üstadı”, *A.Ü. DTCF Dergisi*, Cilt: 18, Sayı: 3-4, Yıl: 1960, s. 273-289.
- ŞENOL, Hüseyin Fırat, “İbn Haldun’da Tarih-Umran İlişkisi”, *Kutadgubilig: Felsefe Bilim Araştırmaları Dergisi*, Yıl: 2011, s. 431-442.
- ŞİRİN, İbrahim, “Osmanlıda Tarih Anlayışı”, *OTAM*, Sayı: 11, Yıl: 2000, s. 555-574.
- ŞULUL, Kasım, “Ana Hatlarıyla Batı Tarih Felsefesinin Ortaya Çıkışı ve Gelişimi”, *Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı: 4, Yıl: 2002, s. 107-144.
- ŞULUL, Kasım, “İslam Düşüncesinde Tarih Felsefesi”, *Divan Disiplinlerarası Çalışmalar Dergisi*, Cilt: 6, Sayı: 11, Yıl: 2001, s. 91-127.
- TAFTALI, Oktay, “Zaman, Tarih ve Varoluş İlişkisi Üzerine”, *Doğu-Batı*, Cilt: 3, Sayı: 10, Yıl: 2000, s. 175-179.
- TAŞÇIER, Feysel, “Arthur Schopenhauer’un Tarih Görüşü”, *Felsefelogos*, Issue: 1, Year: 2013, p. 215-223.
- TATAR, Burhanettin, “Geçmişe Ayna Tutarken Kendi Zamanına Tanıklık Etmek ya da Tarihsellik”, *Milel ve Nihal* (İnanç, Kültür ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi), Sayı: 2, Yıl: 2004, s. 187-190.
- THERBORN, Göran, “Sonuçlar ve Ötesi: Tarihsel Materyalizm ve Sosyolojinin Eleştirisi”, *Sosyoloji Dergisi*, Sayı: 8-9, Yıl: 2000, s. 195-208.
- TİMUR, Taner, “Balibar ve Marx’ın Felsefesi Marx, Tarihsellik ve İlerleme Fikri”, *Evrensel Kültür*, Sayı: 167, Yıl: 2005, s. 12-16.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/5 Spring 2015

- TİMUR, Taner, “İbn Haldun, Tarih Felsefesi ve Osmanlı Uleması”, *Evrensel Kültür*, Sayı: 194, Yıl: 2008, s. 58-59.
- TOPAKKAYA, Arslan, “Tarihsel Materyalizm Bağlamında Marx’ı Yeniden Okumak”, *Journal of International Social Research*, Vol: 1, Issue: 3, Year: 2008, p. 378-395.
- TOPAKKAYA, Arslan, “Tarihsel Materyalizm ve Diyalektik”, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 27/2, Yıl: 2009, s. 65-77.
- TOYNBEE, Arnold, “Tarih Konferansları”, (çev. Akdes Nimet Kurat), *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 1, Sayı: 1, Yıl: 1963, s. 235-248.
- TOYNBEE, Arnold, “Tarihin Faydası ve Değeri”, (çev. Ahmet E. Uysal), *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, Cilt: 21, Sayı: 2, Yıl: 1963, s. 93-102.
- TRUMER, M., “Karl Marx’a Göre Tarihte Şahısların Roller ve Kitlelerin Tesiri”, *Fikir Hareketleri*, Cilt: 3, Sayı: 76, Yıl: 1935, s. 369-371.
- TRUMER, M., “Muhtelif Tarih Felsefeleri”, *Fikir Hareketleri*, Cilt: 3, Sayı: 70, Yıl: 1935, s. 273-275.
- TUNA, Yasemin Er, Fatma Nazman Budak, “Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının “Tarih Kavramına İlişkin Algılarının Mecazlar/Metaforlar Yardımıyla Analizi”, *Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 6, Sayı: 14, Yıl: 2013, s. 610-642.
- TURAN, Şerafettin, “Machiavelli’nin Tarih Anlayışı”, *İtalyan Filolojisi, İngiliz Dili ve Edebiyat Köprüsü Dergisi*, Yıl: 1, Sayı: 1, Yıl: 1969, s. 19-25.
- TÜRKDOĞAN, “Orhan, Tarihselci Okul ve Faruk Sümer”, *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, Sayı: 108, Yıl: 1995, s. 6-9.
- TÜRKYILMAZ, Çetin, “Hegel’de Gerçekleşme Kavramı”, *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt: 28, Sayı: 1, Yıl: 2011, s. 197-205.
- ULUDAĞ, Süleyman, “İbn Haldun” Maddesi, *İslam Ansiklopedisi*, TDV, Cilt: 19, İstanbul 1999.
- ULUSOY, Kadir, “Hassas Konularla İlgili Metinlerin Hermeneutik Yöntem Aracılığı İle Tarih Öğretiminde Kullanılması”, *Electronic Turkish Studies*, Vol: 4, Issue: 8, Year: 2009, p. 2244-2282.
- ULUSOY, Kadir, “Tarih Eğitiminde Hermeneutik Yaklaşım”, *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 11, Yıl: 2009, s. 51-68,
- UYGUR, Nermi, “Felsefe ve Tarih”, *İstanbul Üniversitesi Felsefe Arkivi Dergisi*, Sayı: 13, Yıl: 1962, s. 3-29.
- UYGUR, Nermi, “Tarih Felsefesinin Yolu”, *İstanbul Üniversitesi Felsefe Arkivi Dergisi*, Cilt: 3, Sayı: 3, Yıl: 1957, s. 135-154.
- UZUN, Hakan, “Tarih Bilimi ve Tarihte Nedensellik”, *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 7, Yıl: 2006, s. 1-13.
- ÜLKEN, Hilmi Ziya, “Bir Tarih Felsefesi Mümkün müdür?”, *İstanbul*, Cilt: 1, Sayı: 10, Yıl: 1944, s. 199-213.
- ÜLKEN, Hilmi Ziya, “Tarih Felsefesi ve İhtimailiyat”, *Gündüz Sanat ve Fikir Mecmuası*, Cilt: 3, Sayı: 15, Yıl: 1936, s. 66-69.

- ÜLKEN, Hilmi Ziya, “Tarihi Maddeciliğe Reddiye”, *Sosyoloji Dergisi*, Sayı: 3, Yıl: 1945, s. 40-43.
- YAĞŞI, Ünal, “Prof. Dr. Doğan Özlem ve Tarih felsefesine Yaklaşımlar”, *İlim Dünyası*, Sayı: 4, Yıl: 2012, s. 35-53.
- YAVUZ, Hilmi, “Estetize Edilmiş Yaşam: Benjamin ve Oskay Çevirisi Üzerine”, *Cumhuriyet*, 11 Kasım 1982, s. 4.
- YAZICI, Sedat, Fatih Yazıcı, “Tarihsellik ve Kuramsallık Arasında: 1921 ve 1924 Anayasalarında Kuvvetler Birliği/Ayrılığı”, *Bilgi/Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, Yıl: 2011, s. 235-254.
- YEDİYILDIZ, M. Asım, “Tarih Felsefesi Üzerine Bazı Düşünceler”, *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt: 12, Sayı: 1, Yıl: 2003, s. 167-183.
- YENİŞEHİRLİOĞLU, Şahin, “Tarihsel ve Diyalektik Oluşum”, *Felsefe Dergisi*, Sayı: 3, Yıl: 1973, s. 79-90.
- YILDIZ, Mustafa, “İbn Haldun’un Tarihselci Devlet Kuramı”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Felsefe Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 10, Yıl: 2010, s. 25-55.
- YILMAZ, Muhsin, “Felsefenin Zorunlu Tarihselliği Üzerine”, *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Dergisi*, Cilt: 9, Sayı: 14, Yıl: 2008, s. 153-162.
- “Yrd. Doç. Dr. Şahin Uçarla Tarih Felsefesi ve Tefekkür Hayatımıza Dair Yaptığımız Mülakat”, *Konevi*, Cilt: 2, Sayı: 15, Yıl: 1983, s. 16-25.

C. Tezler

1. Yüksek Lisans

- ABDULLAYEV, Elçin, *Mirze Kazımbey'in Tarihi Siyasi Görüşleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, İstanbul 2008.
- AKDENİZ, Ratip Ozan, *Herder ve Hegel'de Aydınlanma Felsefesinin Politik İdeali*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Ankara 2009.
- AKKOYUN, Ömer, *Kur'an Kıssaları ve Tarih Felsefesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi, Konya 1997.
- AKSU, Şener, *Hegel'in Tarih Felsefesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli 2005.
- AKTEPE, Ali, *Hegel'in Tarih Felsefesinde İde-Gerçeklik Özdeşliği ve Özgürlüğün İlerleyişi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas 2005.
- ALBAYRAK, Ömer Behiç, *Hegel ve Heidegger'de Tarih Felsefesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi-Fransızca), Galatasaray Üniversitesi, İstanbul 2005.
- ALKAN, Hasan, *İbn Haldun ile Arnold Toynbee'nin Tarih Görüşlerinin Karşılaştırılması*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van 2010.
- ARIYAN, Gürsel, *K. Marx ile F. Nietzsche'nin Tarih Anlayışları*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, İstanbul 1996.
- ARSLAN, Yusuf, *Lise Öğrencilerine Tarih Kavramlarının Kazandırılma Düzeyinin İncelenmesi ve Tarih Felsefesi Açısından Değerlendirilmesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, İstanbul 2006.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/5 Spring 2015

- ATASOY, Fahri, *Sorokin'in Tarih ve Toplum Felsefesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Ankara 1995.
- AVCI, Ayça, *İbni Haldun ve G. Vico Karşılaştırmasında Doğalcı ve Tinselci Tarih Felsefesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Akdeniz Üniversitesi, Antalya 2008.
- BAHÇECİ, Hakan, *Düşünce Dünyasında Mehmed Niyazi Özdemir (hayatı, eserleri, düşünceleri, gazeteciliği)*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi, Konya 2010.
- BARUTCA, Müge, *Tarih Yazımında Nesnellik ve Nedensellik İlişkisi Üzerine Eleştirel Bir İnceleme*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi, Ankara 2000.
- BRAVO, Hamdi, *Tarihte Neden-Etki Bağlantısı ve R.G. Collingwood*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Ankara 1999.
- ÇAL, Burcu Tekaüt, *Ricour'de Bellek ve Tarih Arasındaki İlişki*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi-Fransızca), Galatasaray Üniversitesi, İstanbul 2011.
- DEĞİRMENCİ, Salih, *Türk Tarih Tezinin Oluşumu ve Türkiye’de Tarih Öğretimi*, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trabzon 1999.
- ERDOĞAN, Zehra Gül, *Tarih Felsefesindeki Antinomiler*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Mersin Üniversitesi, Mersin 1997.
- ERDOĞAN, Nuray, *B. Croce ve E. Cassirer’de Tarih Felsefesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, İstanbul 1991.
- ERDOĞAN, Safiye, *İbn Haldun’un Eğitim Anlayışı*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi, Ankara 2002.
- ERKAN, Fatma Somuncuoğlu, *Hilmi Ziya Ülken’in Tarihi Maddeciliği Eleştirisi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Erciyes Üniversitesi, Kayseri 2003.
- ERPEHLİVAN, Gülay Tunç, *Martin Heidegger’in Hermeneutiği ve Tarih Anlayışı*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ege Üniversitesi, İzmir 1999.
- ERTÜRK, Kamer, *Tarih Felsefesinde İbn Haldun ve Vico*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Ankara 1998.
- GÖKÇEN, Amed, *Bir Unutturma Pratiği Olarak Tarih*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Bilgi Üniversitesi, İstanbul 2012.
- GÜRBÜZ, Fatma, *İbn Haldun 'da Tarih Felsefesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi, Ankara 2002.
- HACİİBRAHİMOĞLU, Mehmet, *Collingwood ve İbn Haldun'un Ele Aldığı Tarih Felsefesinin Bazı Problemleri*, Marmara Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2002.
- HOCA (ALP), Sıdika Rezzan, *Tarih Felsefesi Bağlamında Türkiye’de Tarih Eğitimi ve Uygulanan Politikalar*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi, Ankara 1995.
- IŞIK, Sever, *Michel Foucault'da Tarih Felsefesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, İstanbul 2009.
- İBİŞİ, Arzu, *Giambattista Vico'da Tarih Sorunu*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, İstanbul 2011.

- KABASAKALOĞLU, Ali Galip, *Marx, Marksizm ve Devlet*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Ankara 2001.
- KANIMDAN, Gamze, *Ortega y Gasset'de Tarih Görüşünün Analizi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi-İngilizce), İstanbul Üniversitesi, İstanbul 2002.
- KARACA, Çağlar, *Salih İbn Haldun'un Mukaddime'sinde Toplumun Yasalarını Keşfeden Bir Düşünce Etkinliği Olarak Tarih*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi, Ankara 2011.
- KARAKAYA, Ayşe Okumuş, *R. G. Collingwood'un Tarih Felsefesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Ankara 2004.
- KARTAL, İdris, *Peyami Safa'nın Düşünce Dünyası ve Tarih Anlayışı*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta 2011.
- KAYA, Ebubekir, *R. G. Collingwood ile E. H. Carr'a Göre Tarihte Nesnellik/Öznellik Sorunu*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, İstanbul 1994.
- KILIÇ, Zeynep, *Ahmet Vefik Paşa'nın "Hikmet-i Tarih'i" Transkripsiyon ve Değerlendirilmesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale 2009.
- KUZU, Vaner, *Tarihin Bir Felsefe Problemi Olarak Ortaya Çıkışı ve Tarihin Felsefi Kurgularında Öncüllerin Rolü*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Ankara 1998.
- NAZAN, Alioğlu, *Benedetto Croce'deTarihilik ve Estetik Oluş*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, İstanbul 1994.
- ÖZTÜRK, Huriye Yeliz, *İlerlemeci Tarih Anlayışı ve Bu Anlayışta Fukuyama'nın Yeri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi, Sakarya 2010.
- SÖNMEZ, Süleyman, *Kâtip Çelebi'de Tarih Felsefesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, İstanbul 2001.
- ŞAKACI, Mustafa, *M. Şemseddin Günaltay'ın Felsefik Kişiliği*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi, Konya 1996.
- ŞİMŞEKÇAKAN, Musa, *Koçi Bey Risalesi ve Onyedinci Yüzyıl Osmanlı Tarih Felsefesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, İstanbul 1992.
- TURAN, Ahmet, *Michel Foucault'da Tarih Felsefesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir 2005.
- USLU, Serdar, *Michel Foucault'un Tarih Anlayışı*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Mersin Üniversitesi, Mersin 2003.
- UZUNLAR, Yasemin Hilal, *Tarih Felsefesi ve Nietzsche'de İnsan-Tarih Problemi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, İstanbul 1991.
- YAZICI, Savaş, *Hegel'de Tarihin Sonu Kavramı*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi-İngilizce), Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara 2001.
- YILDIZ, Erdal, *Annales Tarih Okulunun Bütünsel Tarih Anlayışı ve FernandBraudel*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, İstanbul 1994.
- YILMAZ, Şeyh Şamil, *İbn Haldun'da Tarihsel Varlık Alanının Nedenselliği*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Uludağ Üniversitesi, Bursa 2009.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/5 Spring 2015

2. Doktora

- AKKAŞ, Sema Önal, *Giambattista Vico' nun Yeni Bilim Adlı Eserinin Felsefe Tarihindeki Yeri*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi, Ankara 2003.
- ALBAYRAK, Ömer Behiç, *Özne ve Tarih: Alman İdealizminde Aşkınlığın Kuruluşu*, Galatasaray Üniversitesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi(Fransızca), İstanbul 2013.
- AYSEVENER, Kubilay, *R. G. Collingwood'da Tarih ve Felsefe İlişkisi Üzerine Bir İnceleme*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi, Ankara 1995.
- BIÇAK, Ayhan, *Platon'un Tarih Kavrayışı*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi, İstanbul 1992.
- ÇALEN, Mehmet Kaan, *II. Meşrutiyet Döneminde Tarih Düşüncesi*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Trakya Üniversitesi, Edirne 2013.
- DİNÇER, Kurtuluş, *Tarihte Açıklama Sorunu*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Ankara 1991.
- KORKMAZGÖZ, Rıza, *Kur'an'da Tarih Algısı*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi, Ankara 2011.
- ORAL, Mustafa, *İmparatorluktan Ulusal Devlete Türkiye'de Tarih Anlayışı (1908-1937)*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi, Ankara 2002.
- ÖZCAN, Emine, *Erken Dönem İslâm Tarih yazımı Bağlamında El-Mes'ûdî (Ö. 346/956) ve Tarihsel Gerçeklik*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Ankara 2012.
- ÖZKAN, Cengiz İskender, *19. Yüzyıl Tarih Felsefelerinde Akıl ve İlerleme Arasında Kurulan İlişki: Hegel, Marx, Comte*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Ankara 2010.
- ÖZTÜRK, Hamdullah Bayram, *Kur'an-ı Kerim Açısından Tarihselci Yaklaşım*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Sakarya Üniversitesi, Sakarya 2003.
- SÖZEN, Kemal, *Ahmed Cevdet Paşa'nın Felsefî Düşüncesi*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi, Ankara 1995.
- ŞENOL, Hüseyin Fırat, *İbn Haldun'da Tarih ve Umran Sorunu*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi, İstanbul 2009.
- TORTUK, Bigehan Bengü, *İbn Haldun'un Siyaset ve Devlet Felsefesine Dair Görüşlerinin Osmanlı Düşüncesindeki Yansımaları*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta 2012.
- ULUTAK, Nazmi, *Belgesel Sinemanın Temel Özellikleri ve Tarih Felsefesi Açısından Belgesel Sinemada Gerçeklik*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Anadolu Üniversitesi, Eskişehir 1988.

Sonuç

Tarih felsefesi alanında yazılmış kitap, makale-bildiri ve tezlerin bibliyografyasını içeren bu çalışmada erişilen kaynakların tam künyeleri verilmiştir. Bibliyografya çalışması kapsamına; tarih yazımı, tarih eğitimi, tarihçilik, tarih yazıcılığı, tarih metodolojisi, tarih düşüncesi çalışmaları alınmamıştır. Tarama sonucunda 143 kitap, 229 makale-bildiri, 62 tez olmak üzere 434 adet esere ulaşılmıştır. Türkiye’de tarih felsefesi alanındaki çalışmalarda 1980’den sonra artış görülmekle birlikte, 2000’den den sonra çalışmalar yoğunlaşarak günümüze kadar süreklilik göstermiştir. Bu yıllarda çeviri eserlerin varlığını devam ettirmesinin yanı sıra telif eserlerin üretiminde büyük bir artış olduğu tespit edilmiştir.

Cumhuriyet dönemi Türkiye’sinde tarih felsefesi Doğan Özlem, Mehmed Niyazi, Hilmi Ziya Ülken, Kubilay Aysever, Ayhan Bıçak gibi araştırmacıların çalışmaları sayesinde ilerlemiştir. Bu yapılan çalışmalar sayesinde kültürel ve zihni birikimin geliştiği, bu alana ilgi duyan-kafa yoranların arttığı görülmektedir. Tarih felsefesi alanına felsefecilerin gösterdiği kadar tarihçilerin de gereği kadar önem göstermeleri gerekmektedir. Ancak bu şekilde bu alana ilgi duyan ve eser verenlerin sayısı artmış olacaktır. Bunun yanı sıra çeviri eserlerden çok orijinal eser üretimine yönelmek, araştırmacıların ufkunu genişleteceği gibi tarih felsefesi alanında yapılacak olan çalışmaların da önünü açacaktır. Dolayısıyla ülkemizde bu alanda yapılması planlanan çalışmalarda kendine has bir üslubun benimsenmesi ve çalışmaların buna uygun bir alt yapı ile inşa edilmesi, değerli eserlerin ortaya konmasını kolaylaştıracaktır. Son olarak yapılan bibliyografya çalışmasının bir deneme mahiyetini taşıdığını belirtmekle birlikte tarih felsefesi ile ilgilenenlere yardımcı olacağı ve alana katkı sağlayacağı kanaatini taşımaktayız.

KAYNAKÇA

- AYSEVENER, K. (2001). *Collingwood’un Tarih Felsefesi*, (1.Baskı), Ankara: İmge Kitabevi.
- AYSEVENER, K. ve Barutca, M. (2003). *Tarih Felsefesi*, (1. Baskı), İstanbul: Cem Yayınevi.
- BATSEVA, S.M. (t.y.). “İbn Haldun’un Tarihsel-Felsefi Öğretisinin Toplumsal Temelleri”, İbn Haldun, *Mukaddime*, Cilt:1, (çev. Turan Dursun), Ankara: Onur Yayınları: 46-70.
- ÇALEN, M. K. (2013). *II. Meşrutiyet Döneminde Türk Tarih Düşüncesi*, İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- KANAT, C. (2010). “Türk Tarih Yazıcılığına Eleştirel Düşünce ve Teori Geliştirme Problemi”, Editör; Mehmet Öz, *Cumhuriyet Döneminde Türkiye’de Tarihçilik ve Tarih Yayıncılığı Sempozyumu 28-30 Mart 2010*, , Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları: 41-53.
- NİYAZİ, M. (2013). “Tarih Felsefesi”, *arsiv.zaman.com.tr*, 24.11.2013.
- NİYAZİ, M. (2008). *Türk Tarih Felsefesi*, İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- ÖZDEMİR, M. (2013). “İbn Haldun ve Hegel’in tarih Felsefelerinin Türkiye Bağlamında Anlamı”, *TURKISH STUDİES- International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, ISSN: 1308-2140, Volume 8/7 Summer 2013, ANKARA/TURKEY, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.5071>, p.415-428.
- ÖZLEM, D. (2010). *Tarih Felsefesi*, (1.Baskı), Ankara: Say Yayınları.
- ÖZTÜRK, M. (2010). *Tarih Felsefesi*, (2.Baskı), Ankara: Akçağ Yayınları.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/5 Spring 2015

- SARITAŞ, K. (2014). “İbn Haldun’da Bilgi Felsefesi”, *TURKISH STUDIES-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, ISSN: 1308-2140, Volume 9/8, Summer 2014, ANKARA-TURKEY, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.7034>, p.733-750.
- ŞEVKİ, A. (2006). “Tarih Felsefesi Giriş İçin Bir Deneme”, Editör: Hans Mayerhoof, *Zamanımızda Tarih Felsefesi*, (çev. Abdullah Şevki), Ankara: Hacı Yayınları: 387-398.
- ŞİMŞEK, A. (2011). “Türk Tarih Tezi Üzerine Bir Değerlendirme”, *Türkiye Günlüğü Dergisi*, Sayı:11, 85-100.
- TEKELİ, İ. (2011). *Birlikte Yazılan ve Öğrenilen Tarihe Doğru*, (2. Basım), İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- YILMAZ, S. (2010). “21.Yüzyılda Avrupa Birliğinde Yeni Tarih Anlayışı ve Türkiye’ye Yansımaları”, *Cumhuriyet Döneminde Türkiye’de Tarihçilik ve Tarih Yayıncılığı Sempozyumu 18-20 Mart 2010*, Editör: Mehmet Öz, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları: 877-892.

Citation Information/KaynakçaBilgisi

- KARAKUZU, H. ACAR, E., Türkiye’de Tarih Felsefesi Çalışmaları Bibliyografyası, **Turkish Studies** - *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 10/5Spring2015, p. 201-228, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8074>, ANKARA-TURKEY

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/5 Spring 2015

